

Tartalomjegyzék

Semseyné Legaza Ilona: A kis Istvánnak	3
Schiff Ervin: Tavasz	3
Közlemény	7
Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	8
Mellékletek	11
750 éve történt — tatárjárás	12
„Távoli tájakon” — dr. Juhász Árpád geológus előadása . . .	13
A tudomány világából	16
Dr. Domonkos János: Növekszik az érdeklődés a Waldorf-pe- dagógia iránt	18
Rövid hír Zalából	20
Évfordulók nyomában: 90 éve született Németh László . . .	21
Dénes Géza: Vigyázz, ha privatizálsz!	22
Pis Mátyásné: Kötésminták	23
Humorsarok	25
Szabó Lászlóné: Magyar hadifoglyok a Szovjetúnióban . . .	26
Varró Attila: Búcsú Bocskai Imrétől	31
Liptai Ferenc: A megjelöltek	34
Göllesz Zoltán: Siker Jászberényben!	35
Görgényi Miklós: Pécsi tudósítás	36
Ufó	37
Hirdetések	38

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének
folyóirata

Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin

Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna

Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47.

☎ 1-210-440/ 14 mellék

ISSN szám: 0209-6765

Gyermeknapra

Semseyné Legeza Ilona:

A kis Istvánnak

*Mi mindig játszottunk egymással,
ajándékom vagy, létem többlete, az
anyaság terhe s szent ösztöne feltör va-
lami tisztító sírásban.*

*Rámzárulnak az ajtók, ha elmész,
valami játszi könnyedség elvész, várok,
remélek, megérkezel:*

*egemen új fények, csillagzatok, újra
enyém vagy, anyád vagyok, s szívem-
ben örökre Tied a hely.*

Luca della Robbia: Éneklő gyermekek

Vak szerzők művei

Schiff Ervin: Tavasz

Tavasz volt. Végérvényesen és visszavonhatatlanul. Az emberek már rég levetették a télikabátot, a férfiak néhány napja a zakót is. A nők között már dühöngött a miniszoknya - magyarul: aligszoknya - járványa, melynek áldozatai azonban főleg az idős férfiak voltak (vértolulás, gutaütés, stb.).

Harmadik emeleti napsütötte hivatali szobámban az ablaknál álltam és arra az anyukára gondoltam, akivel szemközt ültem egy padon a minap a Múzeum-kertben. Hosszú barna hajával ke-

retezett szívalakú arca, sötét szempillától árnyékolt kék szeme is csak növelte a tavaszi nap hevét. Olykor annyira elbűvölten néztem, hogy csakhamar felkelt a padról és menni készülődött. Azt már az előbb is megfigyeltem, hogy gyönyörű a lába, de ahogy felém háttal behajolt a mély gyermekkocsiba és követhettem combjai egyenes vonalát addig, ahol azok enyhe hajlattal törnek át a felsőbb régiókba, a vérem egészen felforrósodott; még most is érzem, hogy az anyukát emlékezetembe idézem.

4

Álmodozásaimból hirtelen szárnycsapkodás riasztott fel. A szemközti ház ereszcstartornájának egyik kiugrását már napok óta garniszállónak nézték a galambok. A lánygalamb engedelmesen rálapult, míg a fiúgalamb hatalmas szárnycsapkodással egyensúlyozott a hátán, az egész csak egy pár pillanatig tartott, majd szinte azonnal egy újabb galambpár foglalta el a helyét. - Bolondok! - állapítottam meg magamban, és ez az időtartamra vonatkozott.

A szomszéd szobában elhallgatott az írógép kattogása és a lányok felvihogtak. Ez magamhoz térített: ebéd előtt még dolgoznom kell.

A munka kemény diónak bizonyult. Egy jóbarátom rossz tanulmányát kellett volna megbírálnom. Finoman, szépen, mert így kell, hogy azután velem is így bánjanak az emberek, de őszintén, a hibákra rámutatva. A baj csak az volt,

Sandro Botticelli: Primavera (tavasz)

hogy az egész tanulmány nem volt más, mint egy nagy hiba.

Tétlen töprengésemből a közeli templom harangjának delet jelző kondulása szabadított ki. Azonnal felugrottam, megigazítottam választékosan kék nyakkendőmet, habkönnyű hímzett, halványlila ingemet, meghuzogattam sűrke színű, vékony nyári nadrágom élet, leporolgattam sűrke hasítottbőr cipőmet, felvettem diszkrét Esterházykockás zakómat - ebben az intézetben, ahol dolgoztam, az ilyen öltözködés kötelező volt a nagy idegenforgalom miatt, de nem is bántam -, és kicsaptam szobám ajtaját. A gépírólányoknak egy „ebédelni megyek”-et vetve, pár pillanat múlva már a Mikszáth téren haladtam keresztül. Élveztem a friss tavaszi levegőt, a kora tavaszi esőktől tisztára mosott kérgű és zsenge lombjukkal sugárzó fák látványát, a padokon üldögélő lányok, fiatalasszonyok fürkésző tekintetét. Elegánsan, kihúzott derékkal, ám mégis hanyag testtartással vonultam a hentesig, miközben, mint amióta beütött ez a tavasz, azóta mindig, valami nagy esemény előérzete lengett körülöttem. Valami nőkkel kapcsolatos eseményé. Mint például a Múzeumkertben...

A hentesnél a szokott kép fogadott. A jóképű hentes az ebéidőben bevásárló asszonyokra szóta rá pajkosan évődve, a zsíros, mócsingos húst, bár néhányuknak, a legcsinosabbaknak szépet is adott. A feleségét, szintén meglehetősen csinos asszonykát viszont a főtt hússokhoz állította, a szomszédos Patyolat mosoda, péküzem és más apró vállalatok férfidolgozóinak, rakodó- és szállítómunkásainak, hó-rukk embereinek

keresztútjába, így azután jól ment a bolt.

Néhány napja én is ezek közé a férfiak közé jártam ebédelni. Úgy éreztem, rövidnadrágos, atlétatrikós, duzzadó izmú, bikanyakú férfiasságukból a 25 dkg főtt tarja és kettőért bivalyerős torma mellett valami rám is átragad. És mivel szenvedélyünk is azonos volt, evés közben hevesen el tudtunk vitatkozni egy-egy, a hentesüzlet előtt elhaladó nő formáján, befogadtak maguk közé.

Közelben tartózkodó nő híján a Múzeum-kerti élményemet elevenítettem fel. Már éppen a lehajlásnál tartottam. Az egyik, már nem suhanc reszkető ujjakkal tömte magába a csípős tormát, szinte fulladásig, míg a másik, egy szakállas ifjú kolosszus csak a szájába vette a kolbász végét, de harapni már elfelejtett belőle és így, nyitott szájából a szakállán csorgott végig a paprikás lé.

— Az anyját! - hallottam meg, de szinte ugyanebben a pillanatban meg is láttam az említett anyukát a gyerekkocsi-val a kőrút felé haladni. - A várt esemény - dobbant meg a szívem és a még érintetlen ebédemet is az előbbi hallgatóságomra hagyva, az anyuka után loholtam.

Ő észrevett, meggyorsította lépteit, s időnként hátra-hátranézett. Én pedig, mint egy monarchia-beli snájdig katonatiszt, nyújtott léptekkel követtem, természetesen a miniszoknya gyöngyörű mozgását figyelve.

— Mégsem lehet így bámulni! - intetem önmérsékletre magam. Egy-két pillantást azért vetettem oldalra is, a következő kis tér napfénytől bearanyozott fáira, a sarkon álló templom homályos

sötétjébe, majd ismét az anyukára. Ő akkor már kissé meghajolva éppen a kocsit emelte fel a Mária utca szemközti járdájára. Ó! az a formás láb megint kivillant.

Ekkor tolakodott be az olasz csodaautó a történetbe.

Az igen nagy, halványszürke, krómózástól csillogó technikai és esztétikai csoda lassú mozgásban simult a járdaszegélyhez és így részemre teljesen lehetlenné tette a továbbjutást. Két fekete hajú, marcona kinézetű, briganti külsejű siheder ült elől. A vezető egyik keze a kormányon volt, a másik kezével valamit mutogatott a két ülés között a mitfahrernek. Mikor azután végre megállt a kocsi, akkor láttam meg, hogy az a valami egy térkép.

Agyamat elöntötte a vér. Ezek most ki tudja, hogy meddig fognak kérdezősködni.

Ekkor tekeredett le lassú mozgással a hátsó ülésnél az ablak és a keretben megjelent Brigitte Bardot. Mert kétségtelenül ő volt az.

Az agyamat előbb elöntő vér felforrósodott és a vörös véresejtecskék nászi táncát kezdtem érezni egész testemben. — Hogy éppen Ő! És éppen én!

Brigi - mert gondolatban csak így hívtam - fejét kicsit oldalra hajtva, alulról nézett rám sötét szempilla árnyékolta zöldeskék szemével. Ez az esdeklő-kérő kapcsolatfelvételi magatartás - a viselkedéskutatók nevezik így - engem nagyon meghatott. Tovább leltározva az elibém táruló gyönyörűségeket, Brigi hosszan leomló szőke - aranyászóke - haját, csodálatosan ívelt száját, majd

6

egyre lejjebb, egészen a feszes bőrnadrágig, amennyire csak a kocsiablak irigy kivágata lehetővé tette számomra a szemlélődést ijedten vettem észre, hogy Brigi befejezte a beszédét. Ám ő is észrevehette ezt, mert azonnal újrakezdte, most már lassan, tagolva. Valahogy úgy, mint az öreg bácsi a villamoson, aki az ijedt németnek magyarázza, hogyan kell Csepelre jutni: Gyors vas-út jár, a harmadik meg-áll-ló. Hát nem érted? Sajnos, Brigi olaszul beszélt. „Tutti-frutti”, „bel canto”, ez volt az összes olasz tudományom. Megdöbbsentem. A kapcsolatfelvétel előtt - sőt, talán egy olaszországi meghívás előtt is, mert már ilyenben reménykedtem, - akadályok tornyosultak. De Brigi újra próbálkozott - az aranyos -, ezúttal franciául.

Ebből a nyelvből húsz év után már csak egy példamondat maradt meg a fejemben: „Drága asszonyom, ezeket a csodálatos almákat a főkertész...” Ez a mondat azonban itt nem volt használható és Brigi testét nézve az almáról is valami egész más jutott eszembe. Ráadásul Brigi ismét befejezte mondanódóját, bal karját felemelve igazította el haját szeméből. Ez a mozdulat ismét elkezdte kergetni a vörös vértestecskeket.

Végző szorultságomban csaptam lelki kezeimmel lelki homlokomra.

Hiszen én négy nyelven tárgyalóképes vagyok! S bár a lengyelt és az orosz azonnal elvettem, még mindig maradt kettő.

— Mit óhajtanak fővárosunkban? - kérdeztem németül és a tavaszi napsü-

tés, no meg Brigi egyre jobban megittasított. A kapcsolatfelvétel lehetőségéről és a várható meghívásról nem is szólva. Brigi válaszul csak bájosan megrázta a fejét. Valami olyasmit mondott, hogy nem kapiskálja.

A „non capisco” annyit jelent, hogy nem értem - bukkant elő valahonnan az agyam mélyéről ez a kifejezés és úgy döntöttem, jöjjön az angol.

Úgy vélem, önök eltévesztették a helyes utat. Ne habozzanak megkérdezni engem! — mondtam választékos angol-sággal.

A hatás döbbenetes volt. Brigi elhúzódt az ablaktól és csengő hangon kacagott. Közben ujjával a negyedik ülés felé mutatott, ahol mélyen behúzódva a sötétpiros huzattal fedett kocsi párnák között maga Sophia Loren ült.

Már ez is sok volt tavaszban égő lelkeknek, sőt testeknek is. A csoda azonban tovább folytatódott. Miközben az idáig követett anyukának már az emléke is rég elmosódott, és a két briganti az első ülésen tovább vitatkozott, és a csepűsárga-hajú ál-Bardot visszatetszően vastag száját rúzsozta, az isteni Sophia lassan, szinte kéjesen hajolt felém felső testével. Ezt a mozdulatot a királynő deréktól alig pár centiméterre lévő gomb, mely Sophia blúzának két szárnyát tartotta össze, már nem bírta, lepatlant. Az isteni Sophia természetesen nem jött zavarba; mintha mi sem történt volna, tovább beszélt. Én viszont ott láttam magunkat egy hegyi kastély melletti tó partján, ahol meztelenül napozunk.

— Csakis az Ő meghívását fogadom el! — döntöttem, tovább szemlélve

összes gombját, ami csak látható volt, mindet.

Attól tartok, nem egészen értettem, amit mondott, az elibém táruló látvánnyal foglalkozva nem is érthettem, no, meg azt is akartam, hogy minél tovább maradjon így felém hajló felső testével. Mégis összeszedtem magam egy kissé, hogy figyeljek arra, amit mond, hiszen csak így juthatok el a meghívásig.

A kérdését, - mert az vitathatatlan, hogy kérdezett - három részre lehet tagolni. Az első része valami maláj benszülöttek által beszélt angol nyelvjárásban annyit tett, hogy „nem tudni”. Mindent tudok, te isteni Sophia, amire neked szükséged van! A kérdés második része azonban erősen meggondolkozott. Úgy hangzott, hogy „máruccsa” és verejtékben úsztam, mire rájöttem, hogy ez Mária utcát jelenthet.

Kifogástalan modorban közöltem vele, hogy mondja a kérdés harmadik részét. Ő mondta, én elismételtem, erre mindketten kacagva helyeselték, de ezt a szót én még életemben nem hallottam. Pedig akkortájt szinte minden nap be-

széltem született angolokkal, és minden más nációból származó néppel. Izgalmam tetőfokára hágott. Sophia blúza, illetve blúztalansága, a nyaralás nagy tétje, angol tudásom hiányossága és a borzalmas lárma, ahogy az a két briganti vitakozott, meg természetesen a tavasz; ez már sok volt. A brigantik abbahagyták a vitát. Egyikük felém fordult és megkérdezte magyarul: — Hapsikám, hol van a Mária utcában a nemibeteg gondozó? Lassan emeltem fel a karomat, nem! begörbítve, csak egyenesen, rezzenéstelen tartással, mint Toldi a farkóssal, mutattam meg az utat az áhított cél felé. A lányok még felvihogtak, álnokul odasziszegtek egy-egy „merci”-t a vezető gázt adott és eltűntek az autódodával együtt. Nem néztem utánuk. Siettem vissza megírni a bírálatot. Öt perc sem telt bele és már a helyemen ültem. Róttam a szigorú szavakat, keményen őszintén, hiszen nem szabad köntörfalazni, úgy látszik, még tavasszal sem...

7

Közlemény

Figyelem! Hamarosan megjelenik a Hangos Szív!

A régi Szív újság egy éve ismét Magyarországon jelenik meg. A 48 oldalas magazin alcíme: Katolikus Lelkiségi Tájékoztató. Az újság szerkesztősége szeretné a látássérültek érdeklődését is kielégíteni.

A lap anyaga havonta három kazettán jelenik meg (két kazettán a felnőttek-

nek szánt anyag, egy kazettán pedig a gyermek- és ifjúsági rovat).

A Szív újság ingyenesen igényelhető Fehér Annánál a 1125 Budapest, Mátyás király u. 29. címen.

A kazettákat legkésőbb egy hónap múlva vissza kell juttatni a feladó címére, hogy a megjelenés folyamatosságát biztosítani tudjuk.

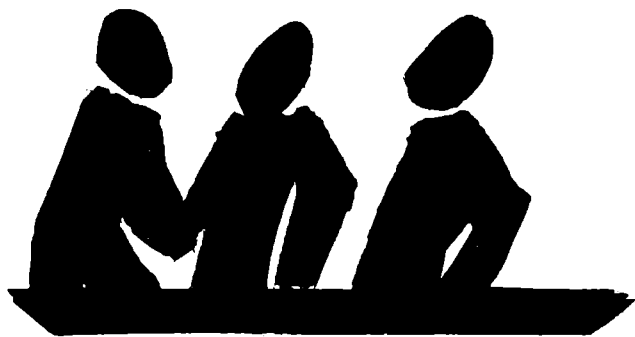
Elnökségi tudósítás

A MVGYOSZ Országos Elnöksége 1991. április 25-én tartotta tanácskozását. Az ülésről dr. Jáksó László és dr. Szigeti György igazoltan voltak távol. A Népjelölti Minisztérium részéről Hermányi Pálné vett részt az ülésen.

Az első napirendi pontban a számítástechnikai fejlesztéssel kapcsolatos problémák megvitatására került sor. A téma előadója dr. Hohl József - mint a Segédeszköz Bizottság tagja - volt. Vendégként pedig Aratóné Vaspöri Teréz sorstársnőnk a Központi Fizikai Kutató Intézet (KFKI) munkatársaként vett részt az ülésen.

Részletes tájékoztatást kaptak az elnökségi tagok a dombóvári Color Szövetkezet által kifejlesztett IBM kompatibilis beszédszintetizátorról. A beszédszintetizáló rendszer az Arató-Vaspöri házaspár korábbi eredményes fejlesztésének eredményére épült. A házaspár és a dombóvári szövetkezet a felmerült jogi és anyagi problémákat tisztázta, s így a gyártásnak semmi akadálya. Egyúttal azt is meg kell említeni, hogy elkészült egy másik, az IBM-hez csatlakoztatható beszédszintetizátor is, valamint, hogy a KFKI is megkezdte ezirányú fejlesztését.

A monopólium kiküszöbölése reményt jelenthet arra nézve, hogy a piaci törvények alapján a legjobb minőségű

és a legkedvezőbb árfekvésű beszédszintetizátort válassza ki a szövetség.

Az elnökség köszönetet mondott az Arató-Vaspöri házaspárnak eddig végzett munkájukért. A jövőben is támogatni kívánja számítástechnikai fejlesztéseiket, de nem kizárólag csak az övéket. Egyúttal azt is kérték, hogy javítsanak egy kicsit a kölcsönös tájékoztatáson. Vaspöri Teréz pedig elmondta, hogy ő, a férjével és a KFKI-val együttesen bárkivel hajlandó közösen tevékenykedni vakügyi számítástechnikai segédeszközök kifejlesztéséért. Szemük előtt legfőképpen a vak emberek „szolgálatát” lebeg.

Második napirendi pontként az Oktatási Bizottság helyzetének elemzésére került sor. A téma előadója Elekesné Horváth Márta, a rehabilitációs osztály vezetője volt.

Mivel ez év januárjának a végén Bartha Zsuzsanna, az Oktatási Bizottság vezetője lemondott funkciójáról, a bizottság április 17-re ülést hívott össze. A

tagok teljes létszámban, valamint a főtitkár vettek részt az ülésen. A bizottság tagjai elfogadták a főtitkár azon javaslatát, hogy gyakorlatilag semmiféle szükségét nem érzik ezen bizottság léteének. Mindazt, amit a szövetségtől feladatul kap, azt a rehabilitációs osztálynak hivatalból így is úgy is el kell látnia. Célszerűbb lenne a bizottsági tagok sorában lévő pedagógusokat, mint tanácsadókat, felkérni egy-egy ügy, feladat megoldásában való közreműködésre. Az elnökség a fenti javaslatot támogatta és az alábbi határozatot hozta: A Kulturális Bizottság keretében fognak megvalósulni az oktatással kapcsolatos feladatok. Ezt követően szó esett a speciális szakiskola beindítása körüli gondokról. Eddig úgy tűnt, hogy különösebb akadályok nélkül, szeptemberre beindulhat a szakképzés. Sajnos, nem így van. Pillanatnyilag a kérdés a „bürokrácia malmaiban őrlődik”. Amennyiben a speciális szakiskola szeptemberi beindulása még nem valószínűsíthető meg, úgy egy az oktatás szervezésével foglalkozó betéti társaság különféle tanfolyamokat szervez látássérülteknek.

Harmadik napirendi pontként az 1991. május 23-25-e között Boglárlelén tartandó titkári-adminisztrátori értekezlet előkészítéséről tárgyaltak. Sok-sok aktuális és a vakügy szempontjából fontos kérdés kerül megvitatásra, így pl. a megyei szervezetek kapcsolatainak alakulása az új önkormányzatokkal, valamint a káderképzés helyzete az egyes megyéknél.

A meghívott titkárokon és adminisztrátorokon kívül természetesen jelen lesznek a szövetség vezetői is, s bárki az

elnökségi tagok sorából bekapcsolódhat az értekezlet munkájába.

A negyedik napirendi pont az 1991. első negyedév elnökségi határozatait tekintette át.

Végezetül a bejelentések következtek:

— Ausztriából egy mozgástréner jelezte, hogy a nyár folyamán Magyarországra látogat, s akkor szakmai tapasztalatcsere céljából a szövetségbe is szeretne ellátogatni.

— Látássérült értelmiségiek konferenciájára kerül sor 1992-ben Németországban. A jelentkezések alapján a szervezők döntenek el, hogy kit is hívnak meg végül. A téma fontosságára való tekintettel a MVGYOSZ mindenesetre benyújtja jelentkezését a konferencián való részvételre.

— A Lengyelországból érkezett, szeptemberre szóló meghívásnak eleget teszünk (erről egy korábbi tudósításban már olvashattak - a szerk. megjegyzése). A látogatás pontos időpontja: 1991. szeptember 12-20. A tolmácsot a vendéglátók biztosítják. A delegációban két elnökségi tag, Kuminka Györgyné és dr. Szőke László kapott helyet. Az egyik látó kíséző Elekesné Horváth Márta, a rehabilitációs osztály vezetője lesz, míg a másik személyről a következő elnökségi ülésen döntenek.

Ugyancsak szeptemberben kerül megrendezésre egy közlekedési konferencia Spanyolországban. Az elnökség egyhangúlag dr. Hohl Józsefet javasolta a konferencián való részvételre. Dr. Hohl igen jól közlekedik, s kiválóan beszél angolul, ami a konferencia egyik hivatalos nyelve. Kísézőként feleségét vinné magával. Azt nem hiszem, hogy

10

bárkinek is bizonygatni kéne annak fontosságát, hogy egy vak embernek megfelelő személy legyen a kísérője. Még inkább fontos ez egy idegen országban. Így a lehető legtermészetesebb kérés volt Hohl József részéről, hogy a feleségét szeretné kísérőként vinni.

Komoly megtiszteltetés érte a szövetséget azzal, hogy május közepén Duncan Watson úr, a Vakok Világszövetsége elnöke Magyarországra látogat. Természetesen szeretne közelebből is megismerkedni a magyar vakügy gondjaival és eredményeivel is. Felesége kíséretében érkezik, s néhány napos szállodai tartózkodásuk költségeit a MVGYOSZ adományból biztosítja.

— Értekezlet volt a Népjóléti Minisztériumban, ahol felvetődött az egységes rokkant igazolvány kérdése. A jelenlévő Hermányi Pálné elmondta, hogy az egyes érdekvédelmi szervezetek saját tagsági igazolványai is megmaradnának. Ugyanakkor az egységes rokkant igazolvány lehetővé tenné, hogy pontos számadatok legyenek a különböző sérültekről. Azt ugyanis mindenki tudja, hogy az egyes érdekvédelmi szervezeteknél nyilvántartott tagság csak töredéke a szervezeten kívül lévőknek. Ugyancsak segítséget jelenthet az egységes igazolvány a különböző kedvezmények kivívásához. E kérdést illetően az elnökség tagjai május 10-ig írásban kell, hogy benyújtsák véleményüket a főtitkárnak.

— Dr. Szigeti György képviselő sorsársunk közreműködésével egy levelet

juttatott el a szövetség vak személyi járadék ügyben a Társadalombiztosítási Főigazgatóságához. A levélre adott válasz elismerte, hogy nagy káosz uralkodik a kérdés körül. Mivel a változtatásra önmagukat nem tartják illetékesnek, levelünket átküldték a Népjóléti Minisztériumhoz. Az azóta onnan is megérkezett válasz is elismeri a kérdés körüli összevisszaságot, s a rendezés szükségességét. Az ehhez szükséges anyagiak azonban jelenleg nem állnak rendelkezésre. Természetesen a vak személyi járadék kérdésének rendezését a szövetség továbbra sem veszi le a napirendről.

— Az elnökség határozatot hozott arra vonatkozóan, hogy Boglárlellén továbbra sem „nyaralhatnak” vakvezető kutyák.

— Amennyiben a megyei titkárok közleményt szeretnének megjelentetni a hangos újságban, úgy az anyagot minden hó 5-ig szíveskedjenek leadni a Stúdióba.

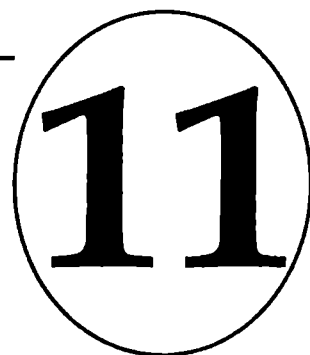
— A Vakok Állami Intézetében folyó vizsgálatban a szövetséget Pinviczki György képviselte.

— Az elnökség határozatot hozott arról, hogy a megyei szervezeteknél az éves folyóirat-előfizetés felterjesztésének határideje december 15-dike. Csak ezen határidő pontos betartásával küszöbölhető ki, hogy januárra elkészüljön a teljes címlista, s így elkerülhetők mindazok a postázási gondok, amik az idén jellemezték a síkírású V.V.-t.

— Az idén sor kerül a kulturális tevékenységgel (pl. karnagyok) foglalkozók tiszteletdíjának emelésére.

A tanácskozás az elnök zárszavával ért véget.

Mellékletek

Szakmai képzések a VGYOSZ székházában!

Az Oktatásszervező és Szolgáltató BT. és a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége közös szervezésében 1991 szeptemberében szakmai képzések indulnak a szövetség székházában. A jelentkezők számától függően döntjük el, hogy melyik tanfolyamokat szervezzük meg. Megfelelő létszám esetén (kb. 20-25 fő) a tagdíj mértéke már nem lenne túlzottan magas. A tanfolyamok díjaiból egy bizonyos százalékot a szövetség finanszíroz, és a betéti társaság is kedvezményes díjakat számít. A kedvezmény mértéke együttesen húsz százalék körül fog alakulni.

Jelentkezési határidő: 1991. augusztus 15.

Jelentkezni levélben, vagy személyesen a szövetség rehabilitációs osztályán lehet a következő képzésekre:

1. *Kereskedelmi árkalkulátor képzés (középfokú).*

Jelentkezési feltétel: középiskolai végzettség. Jellege: szakvizsgára felkészítő. Képzési idő: két félév. Várható tandíj: 8.000 Ft.

2. *Komplex árkalkulátor képzés (középfokú).*

Ajánlott: vendéglátóiparban, kereskedelemben dolgozóknak, vállalkozóknak. Jelentkezési feltétel: középis-

kolai végzettség. Jellege: középfokú képesítő. Képzési idő: két félév. Várható tandíj: 8.000 Ft.

3. *SZTK-ügyintéző képzés (alapf.)*

Jelentkezési feltétel: 8 általános iskolai végzettség. Jellege: továbbképző. Képzési idő: 60 óra. Várható tandíj: 3.000 Ft.

4. *SZTK-ügyintéző képzés (középf.).*

Jelentkezési feltétel: középiskolai végzettség, vagy az alapfokú SZTK-ügyintéző tanf. Jellege: képesítést adó. Képzési idő: 130 óra. Várható tandíj: 6.000 Ft.

5. *Reflexológia (talpmasszázs) képzés.*

Jelentkezési feltétel: gyógymasszőri végzettség. Jellege: betanító. Képzési idő: 70 óra. Várható tandíj 5.500 Ft.

6. *Bőrdíszműves képzés.*

Jelentkezési feltétel: 8 általános vagy középiskola. Jellege: szakmunkás bizonyítványt adó. Képzési idő: 310 vagy középiskola után 270 óra. Várható tandíj: 10.000 vagy 11.000 Ft.

7. *Gépi kötő képzés.*

Jelentkezési feltétel: betöltött 16. életév. Jellege: betanító. Képzési idő: 50 óra. Várható tandíj: 3.200 Ft.

12

Tisztelt Tagtársak!

A korábbi évek tapasztalata alapján komoly gondot jelentett szövetségünknek, hogy az üdülési főszezon ideje alatt (július 1-től augusztus 31-ig) tagtársaink előzetes bejelentés nélkül látogatták hétvégeken a boglárlellel üdülőt. A látogatók nagy száma beutalt vendégeink nyugalma és a személyzet munkájának maradéktalan ellátását zavarta.

Országos Elnökségünk ezért úgy foglalt állást, hogy a jövőben tagtársaink az üdülőt csak a megyei titkárok előzetes engedélyével látogathatják.

Az Országos Elnökség döntése beutaltjaink zavartalan pihenését és üdülők folyamatos működését hivatott elősegíteni, ezért kérjük tagtársaink szíves megértését.

Rehabilitációs Osztály

750 éve történt - tatárjárás

A Mongol-Tatár Birodalom hadjárata Magyarország ellen (1241-42). A belső-ázsiai mongolok egyik törzse Dzsingisz kán vezetésével leverte a tatárok, majd a najmanok, kereitek és merkitek törzseit, a szibériai népeket, meghódította Kína északi harmadát, a karakitáj államot (1219), a horemzi kánságot (1119), leverte az orosz-kun egyesült sereget (Kalka folyó menti csata, 1223).

Dzsingisz halála (1227) után az új nagykán, Ögödej és Batu kán, a nyugati részek ura vezetésével a mongolok elfoglalták az orosz városokat, a Krimet, Kievet (1240), majd Lengyelország és Magyarország ellen fordultak. Magyarországra Lengyelországon keresztül Orda (Batu bátyja), Erdélyen át Kádán, a Vereckei-hágón át Batu és Szübötej vezetésével törtek be. A muhi csatában (1241) legyőzték a magyar sereget, a

fagy beálltával átkeltek a Dunán (1242), s előzönlöttek a Dunántúlt. Kádán serege a Dalmácia felé menekülő IV. Béla királyt üldözte. A kőfalú dalmát városokat és az erődített magyarországi helységeket (Esztergom, Pannonhalma, Székesfehérvár, stb.) nem tudták bevenni.

IV. Béla sem a pápától, sem az európai uralkodóktól nem kapott segítséget. A tatárok rommá, helyenként lakatlan pusztává tették az országot, majd váratlanul - valószínűleg Ögödej halálának hírére - kivonultak Magyarországról.

A király hazatérése után nyomban megkezdte az ország újjáépítését, a védelem megszervezését (kővárak építése, városok támogatása).

(A szerkesztőség megemlékezése)

„Távoli tájakon”

dr. Juhász Árpád geológus előadása

(Lejegyezte: Fedorné Hidvégi Andrea)

A Vakok Budapesti Turistaszakosztálya 1991. április 9-én élménybeszámolóra hívta meg dr. Juhász Árpád geológust, a Magyar Televízió Közművelődési Osztályának vezetőjét. Dr. Juhász Árpád nem először tart előadást a Szövetségben; előző alkalommal az afrikai Teleki expedícióról beszélt. Azóta több nagy vállalkozásban vett részt, most ezekről tartott színes, élvezetes élménybeszámolót.

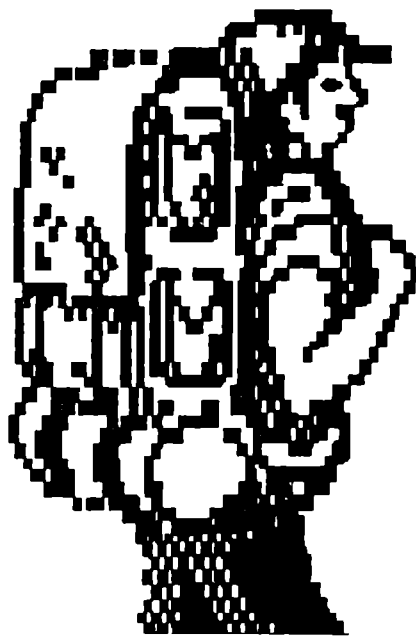
Egy évvel az afrika-expedíció után a Televízió forgatócsoportjával Dél-Amerikában járt, ahol a magas hegységek világáról forgattak filmet. A Cordillera Blanca (Fehér hegység) volt utazásuk célja, ahol harminc, jégsapkával fedett magas csúcs tör a trópusi ég felé. A gyönyörű vidék sok veszélyt rejt: mindennapos a földrengés és gyakoriak a kőomlások, lavinák, melyekkel az ott élő embereknek együtt kell élniük.

A forgatócsoportnak a hegyek szépségén túl egy világszenzációt is sikerült lencsevégre kapni: egy aranykincsekkel teli agyagpiramis feltárását. Peruban sok ilyen „agyagpiramis” van, többségük érintetlen. Rendeltetésük egészen más, mint az egyiptomi, vagy a közép-amerikai piramisoké.

A National Geographic Magazinban jelent meg a hír, hogy 1988 októberében Peru északi részén Xipan közelében

mesés aranyeletre bukkantak. Egy huacaro (sírabló) halála hívta fel a figyelmet az addig feltáratlan agyagpiramisra. Alva Walter nevű régész tárta fel a területet, és Kolombusz óta a legnagyobb aranyeletre bukkant, mely egy kb. 700 évvel ezelőtti, pre-inka kultúra maradványa. Ez a piramis vagy egy főpap, vagy egy világi uralkodó és alárendeltjeinek temetkezési helye volt, ahol az elhunytakat valamennyi ékszerükkel, csecsebecsékkel együtt temették el. Ezen a vidéken nagyon sok aranykincs halmozódott fel, mígnem a spanyol hódítók hajói százsámra szállították át Európába. A tárgyak művészi értékével nem törődtek, ezért felmérhetetlen károkat okoztak az egyetemes kultúrának.

Klamballaqueben, egy a németek által alapított múzeum pánccéltermében őr-

14

zik azokat a fantasztikus aranykincseket, melyek elkerülték a spanyol rablók figyelmét.

A forgatócsoport ott találkozott Thor Heyerdahllal, a norvég származású etnográfussal, aki legendássá vált kísérleteivel (a Kon-Tiki és a Ra expedíciók) bebizonyította, hogy a primitív népek is már urai voltak az óceánoknak. (1971-ben Budapesten is járt.) Véleménye szerint a távoli tájakon épített piramisok hasonlósága nem véletlen, ezért Tucumában hozzákezdett 26 érintetlen vályogpiramis feltárásához. Mire befejezi munkáját, lényegesen többet fogunk tudni a dél-amerikai és a polinéz piramisok kapcsolatáról.

Peruban egyáltalán nincs közbiztonság, az infláció elszabadult, az egész gazdasági és politikai rendszer szétzilárdott. A rendőrök már csak golyóálló mellényben merészkednek az utcára. A csoport érkezésekor 1988 októberében országos sztrájkra készültek. Nagyon veszélyes volt az országban közlekedni. Huarasban kb. 3000 m magasságban fekvő városkában maga a rendőrfőnök fogadta a forgatócsoportot. Először halani sem akart a munkáról, de végül adott két civilruhás rendőrt és egy mikrobuszt. Gyakran csak azért gyilkolják a rendőröket, hogy a fegyvereikhez hozzájussanak. Itt a közel 4000 éves régészeti lelőhelyen, Xavinban forgattak. Korábban ezt tartották a kontinens legrégebbi településének, de azóta már az újabb régészeti leletek alapján 20-25 ezer évben jelölik meg a kontinens legősibb emberi településeinek korát.

Október közepén Huarast 2000 botokkal-kövekkel felfegyverzett, végső-kig elkeseredett hegyi indián vette körül és teljesen elzárta a külvilágtól. Egy svájci társaság vállalkozott a városban rekedt, közvetlen életveszélybe került filmek kimenekítésére. A várostól 20 km-re levő repülőteret kellett valahogy elérniük, hogy onnan repülőgép vigye őket Limába. Uttalan utakon, kalandregénybe illő körülmények között lopakodtak át az ostromgyűrűn. Végül elérték a repülőteret, ahol egy ütött-kopott repülő várta őket, amely azonban csak a társaság felét tudta volna egyszerre elszállítani. Senki sem akart maradni, ezért a gép felszállt, hogy csökkentse az üzemanyag súlyát. Tett is néhány kört a hegyek fölött, de végül egyszer csak nem fordult vissza. A becsapott emberek egy indián faluban töltötték az éjszakát. Másnap déltájban jött egy másik gép, amellyel aztán késő délutánra eljutottak Limába, ahol már elveszettek hitt felszerelésüket is viszontlátták.

A csoport még két hétig dolgozott Peruban. Meglátogatták a tudósok és civilek fantáziáját egyaránt erősen foglalkoztató Nasca-fennsíkot. Tartották ezt már naptárnak, térképnek, de földön kívüli civilizáció űrrepülőterének is. Juhász Árpád véleménye szerint nem kell itt misztikumot keresni, egyfajta képzőművészeti alkotás lehet, vagy talán rituális felvonulás kijelölt útvonalai a vonalak. Az ilyen felvonulások ma is gyakoriak.

A csoport igen eredményes munkát végzett, 7x30 perces TV filmsorozat készült az úton készített anyagból.

Juhász Árpád az elmúlt években még

egy óriási élményt nyújtó úton vett részt: a hegymászó válogatottal 1989-ben eljutott minden hegymászó és geológus álmainak hegyére, a Himalájára. Profi hegymászó társai kíséretében a hegyek születésének titkát kutatta a Gangesz forrás vidékén, a Gharval-Himalájában. A hinduk hite szerint itt volt Shiva isten otthona, aki büntetésből hontalanná vált és szelleme ma is ott kóborol a Himalája sziklaóriásai között.

Az expedíció a 3000 m magasságban fekvő Gangutriból indult útra a Gangesz mentén. Rengeteg zarándok társágában érték el a Gangutri gleccser végét, amely végmorénájából fakadó olvadékvíze a Gangesz forrása. Itt a szent folyam még jéghideg, kristálytisza vízű vad hegyi folyó, mely nyomban elsodorná a belémerészkedő vakmerő zarándokot.

Az expedíció alaptáborát 4300 m magasságban, a gleccser fölött állították fel. Csodálatos látványt nyújtottak a jégfolyót körülölelő 6-7000 m magas hegyóriások. A hármas csúcsú Baghira-ti szinte óránként jelentkezett lavinákkal, kőomlásokkal.

A tábor felett a 6400 m magas Shivering csúcs őrködött.

A csapat felszerelését rettenetesen rosszul öltöztött, a gyereksorból alig kinőtt teherhordók cipelték, akiknek a felajánlott minimális bér is mesés jövedelemnek számított. Az utolsó szakaszon azonban olyan nagy hó esett, hogy saruban és tornacipőben a teherhordók nem tudtak tovább menni, így az 5000 m magasban felállított táborba a hegymászók maguk cipelték föl a felszerelé-

süket. Amíg a hegymászók a csúcst otromolták, Juhász Árpád a gleccser titkait fürkészte. A gleccser hátán sodródó kőtörmelék (moréna) különös folyamatokról vall: Mai ismereteink szerint a Himalája akkor gyűrődött Földünk legmagasabb hegységévé, amikor a földtörténeti középkor végén India leszakadt az ősi Gondvana kontinensről és a földköpeny anyagán sodródva nekiütött Ázsiának. Senki ne gondoljon nagy sebességre: műholdas mérések szerint a kontinensek vándorlási sebessége 2-5 cm/év. A sodródó kéreglemez maga előtt tolt és felgyűrte az évmilliók óta halmozódó tengeri üledéket. (Geológusok 5000 m magasságban 50 millió éves óriás egysejtűmaradványokat találtak.)

A hegymászó expedíció célja a Kedar-dóm keleti falának meghódítása volt. Ez a Himalája legnehezebb útjának számít, mert a 6000 m magas csúcst 1000 m magas sima sziklafalon kell megközelíteni. Több heti kemény munka árán sikerült legyőzni az akadályokat, s végül két hegymászó elérte a csúcst. Kettejük közül Szendrő Szabolcs fél lábbal járja a hegyeket. Teljesítménye lélegzetelállító.

A hegymászók a nagy sportsikerrel, Juhász Árpád több, mint 10 kilónyi kőzetmintával tért haza az útról.

A TV rendkívül nehéz helyzetben van, gazdasági és szervezési szempontból egyaránt, ezért a közeljövőben nem lesz lehetőség ilyen nagyszabású expedíciókra.

A tudomány világából

(az *Élet és Tudomány* 13. számából)

A szívritmus és a viselkedésbeli zavar

Az iskolákban mindenütt állandóan gondot okoznak azok a diákok, akik egyszerűen képtelenek nyugton maradni, állandóan izegnek-mozognak, s viselkedésükkel zavarják a többieket. Nemcsak pedagógiai, hanem személyiséglélektani szempontból, is igen fontos kérdés, hogy vajon mi ennek a nyughatatlanságnak az oka. Elképzelhető, hogy nem pusztán nevelési problémáról van szó, hanem az efféle viselkedés kialakulásában biológiai tényezőknek is szerepük van.

Ez utóbbi gondolat volt az alapja három brit pszichológus - Rodney Maliphant, Sallay-Ann Watson és Denver Daniels - ama kísérletének, amelyet az *Educational Psychology* hasábjain ismertettek. A kutatók ötven 7 és 9 év közötti fiút választottak ki véletlenszerűen, s mindegyikükkel kapcsolatban megkérdezték tanáraik véleményét, hogy jó magaviseletűnek vagy nyughatatlannak tartják-e a gyermeket. Ezután egy egyszerű vizsgálat keretében egy pulzusszámláló műszer segítségével minden fiúnak megmérték a nyugalmi szívritmusát, majd olyan helyzetbe hozták őket, amely számára izgalmi állapottal járt. Ez - a diákok legnagyobb örömére - abból állt, hogy három mene-

tet kellett játszaniuk a Tengeri ütközet nevű videójátékon. A kutatók ebben a feszült helyzetben is megmérték a fiúk szívritmusát. Az adatokból átlagot számítottak, s mikor ezeket az eredményeket összevetették, a tanároktól kapott jellemzésekkel, fölöttébb érdekes összefüggésre derült fény: a nyughatatlan gyermekek pulzusa sokkal lassúbb volt, mint a fegyelmezetteké. Az előbbieké nyugalmi helyzetben átlagosan 74, izgalmi állapotban 84, míg az utóbbiaké 93, illetőleg 106 volt. Ez a különbség nagyon is feltűnő, s matematikailag bebizonyíthatóan szinte a nullával egyenlő annak valószínűsége, hogy itt a véletlen művéről van szó.

Maliphant és munkatársai nem vállalkoznak a jelenség részletes magyarázatára, de az nyilvánvaló, hogy eredményeik összhangban állnak Eysenck személyiségelméletével. Eszerint bizonyos emberek központi idegrendszerének általános izgalmi foka elmarad a kívánatostól. Ők azután igyekeznek a lehető legtöbb változatosságot teremteni maguk körül, mert csak így képesek a számukra legkedvezőbb izgalmi szintet elérni. Másoknak azonban - épp ellenkezőleg - alkatuknál fogva az általá-

nos izgalmi szintjük magas, s ezért lehetőleg minden mozgalmasság elől visszahúzódnak, hiszen az már a kívánatosnál magasabbra emelné idegrendszerük izgalmi szintjét. Lélektani szakszóval a kifelé forduló, ingerkereső embereket extrovertálnak, a visszahúzódot pedig introvertálnak nevezzük.

Önmagában mindkét személyiség-típus természetes és egészséges. A viselkedésbeli zavarok és az alkalmazkodásbeli nehézségek akkor kezdődnek, ha a felnőttek az extrovertált gyermekek mozgékonyágát „rosszaság”-nak ítélik, s büntetéssel akarják elejét venni - ahelyett, hogy megfelelő formát találva, pozitív nevelési célokra használnák föl e tulajdonságot.

Olajszennyezés az Öbölben: ökológiai katasztrófa

Az évszázad eddigi legnagyobb környezeti katasztrófájának nevezte az Öböl vizén elterülő olajhártyát dr. Robin Pellew, a cambridge-i székhelyű, „A Világ Fennmaradását Megfigyelő Központ” (WCMC) igazgatója. Mint mondotta: „Az Öböl földrajzi fekvése folytán eddig különösen alkalmas volt arra, hogy benne a fajok óriási változottsága élhessen meg. Most ez a biológiai gazdaság került komoly veszélybe.”

A központ vizsgálatainak eddigi eredményei szerint: - több mint egymillió madár került veszélybe, köztük nagyszámú észak-ázsiai költöző madár is, amelyek az Öbölmenti sós mocsaraknál töltik a telet, - mintegy 600 rozsmárt (ezt az egész Földön veszélyeztetett fajt) is komolyan veszélyezteti az Öböl vi-

zén elterülő olaj, - máris komolyan károsodtak a part menti korallzátványok, - veszélybe kerültek az ugyancsak veszélyeztetett fajként nyilvánított zöld tengeri teknősök keltetőhelyei is, - a helyi lakosság számára kereskedelmi is fontos, apró tengeri rák- és kagylótelepek egy része máris megsemmisült, míg további része komoly veszélybe került, a nagy tengeri emlősök - például delfinek - eddig ugyan a közvetlen életveszélyt ki tudták kerülni, de őket is fenyegeti a többi pusztuló faj miatt kialakuló táplálékhiány.

A gyorsan szétterülő olajfolt - amelynek területe január végére már meghaladta a 650 négyzetkilométert - nemcsak az Öböl vizének és part menti vidékeinek állatállományát veszélyezteti, de kihatással lehet az egész partvidék növényzetére, sőt mintegy 10 millió ember ivóvízellátására is.

(World Conservation Monitoring Centre Information Office)

Nyújtják-megvastagszik!

Az anyagok, ha nyújtják őket, általában elvékonyodnak. Kiderült azonban, hogy a teflonnal-poli tetrafluor-etilén - fordítva van: nyújtásra megvastagszik. Ennek pedig az a magyarázata, hogy e műanyagban rugalmas rostok parányi korongokat kapcsolnak egymáshoz, s amikor a rostokat húzzák, a korongok az élükre állnak.

A vegyészek remélik, hogy a teflonnak ez a sajátossága jól hasznosul majd a gépészetben.

(Science et Vie)

Dr. Domonkos János

Növekszik az érdeklődés a Waldorf-pedagógia iránt

Két évtizede folynak hazánkban pedagógiai kísérletek. A jó elképzelések kiállják az idők próbáját. Szerencsére - és sok áldozatos pedagógus jóvoltából - a kísérleti stádiumból egyre-másra a gyakorlati pedagógia szintjére emelkedtek a hajdani kezdeményezések.

Az iskola, melyről az alábbiakban szó lesz, nem holmi kísérlet, hanem bizonyított, kipróbált tényeken alapuló pedagógiai eredmény. Emberközpontú és vonzó mind a gyermekek, mind a szülők és pedagógusok számára.

A közismert Waldorf-iskoláról van szó; ebből az iskolából világszerte több száz működik, jó néhány Ausztriában is.

Dr. Rudolf Steiner osztrák polihisztor (Kraljevecben született, 1861-ben; ez a helység azidőben Magyarországhoz tartozott) 1919-ben megbízást kapott a Waldorf-Astoria cigarettagyár igazgatójától, Emil Molt-tól, hogy a gyárban dolgozó gyermekei részére beindítsa az első Waldorf iskolát. Magyarországon első ízben 1926-ban, Budapesten létesítették az első ilyen iskolát; hét éven keresztül sikeresen működött. Mostanában újra reneszánszát éli a Waldorf pedagógia; 1988-ban Solymáron létesítettek egy óvodát, majd nem sokkal ezt követően egy iskolát is, melyben - egyelőre - egy első és egy második osztály működik.

Nemrégiben Nechay György, a bécsi

Friedrich Eymann-Waldorfschule tanára meghívta a Fővárosi Iskolaszanátorium, valamint a Vakok Általános Iskolája és Diákotthona tantestületét a Waldorf-pedagógia tanulmányozására. Személyesen győződhattünk meg ennek az oktatási módszernek az előnyeiről, arról, hogy miként lehet emberibb módszerekkel elősegíteni a gyermekek testi és szellemi épülését. A Waldorf-pedagógia sok elemét, szemléletmódját, logikáját szinte változtatás nélkül átvehetjük. Mindaz, amit ott Bécsben láttunk, hallottunk, termékenyítő hatással lehet a mi pedagógiai gyakorlatunkra is.

E módszer főként a személyiség nevelését, a gyermek harmonikus testi-szellemi fejlődését tartja szem előtt. Tanításának nem az a célja, hogy világnézetileg színezett, kozmetikázott tananyagot sajátíttasson el a növendékekkel. Igazi törekvése az életre nevelés, a gyermekekben szunnyadó, látens képességek felszínre hozatala, kifejtése. Igazán szabad nevelést csak teljesen független pedagógusok nyújthatnak. A testület a maga soraiból választja ki intézményük vezetőit. Hatóságokkal való kapcsolatuk messzemenően gyümölcsözőnek tekinthető.

A foglalkoztatás egyik elsődleges feltétele az optimális csoportlétszám; ez mintegy 20-25 fő. Fiúk és lányok vegyesen vesznek részt egy-egy ilyen osztály-

foglalkozáson. A gyermekek közérzete jó, a tanulást játéknak - és nem kényszerű kötelezettségnek - tekintik. A gyengébbek felzárkózását közösségi érdekeknek tekintik. Hangulatuk teljesen életszerű; még „rosszalkodásuk” is pedagógiailag tervezetten történik, nem jön tőle méregbe a pedagógus. Kollektív osztálymunka mellett nagy súlyt fektetnek az egyéni képességek kifejlesztésére is. Szorongásnak nyomát sem lehet tapasztalni, mivel az egyéni sikerélmény újra és újra való átélése magabiztossá formálja a növendékeket. Tankönyvet nem használnak: nem azért, mintha tiltva lenne ezek használata, hiszen más iskolákban használatos tankönyvekhez hozzájuthatnak. Ezek használható részét nevelőjükkel együtt kiválogatják és úgy hasznosítják a bennük foglaltakat, tehát mintegy szelektálják a tudnivalókat. Legfontosabb könyvtárunk nevelőjük fejében van.

A tanulók munkáját nem osztályzással, érdemjegyekkel mérik. Nem akarják pillanatnyi tudatlanságukban tettenérni a gyermekeket. Tanulmányi idejük végeztével „diplomamunkát” készítenek. Ennek során nem azért izgulnak, hogy milyen lesz munkájuk értékelése; inkább azért, hogy ne hozzanak szégyent nevelőjükre, aki kisgyermekkoruk óta annyi áldozatos munkát fektetett nevelésükbe, és akitől annyi sok jót kaptak, akinek annyi mindent köszönhetnek. A pedagógusokat nagyon megválogatják. A Waldorf-pedagógia ismeretén kívül - ezt speciális végzettséggel kell igazolniuk - még sok-sok egyéb feltétel szükséges alkalmazásukhoz. Elsősorban nem az anyagiak motíválják hivatásuk vállalásá-

ban, jóllehet tisztességesen megfizetik őket. Vallják: azért vannak, hogy tanítványaik többre vigyék, mint tanítóik.

Az intézményes nevelés döntő tényezője a pedagógus. Elsődlegesnek tartják a nevelőmunkát, melyhez nélkülözhetetlen a sokrétű ismeretanyag. A nevelő és a gyermek viszonya nyolc éven keresztül formálódik. Az ún. osztálytanár a nyolcadik osztályig kíséri az osztálycsaládot. Felvételnél nem kizárólag jó tanulókat vesznek fel; osztályonként két olyan növendék is helyet kap a hallgatók sorában, akik - nyilvános megítélés szerint - gyógypedagógiai nevelésben kellene, hogy részesüljenek. A nyolc év során minden tárgyat művészeti megítéléssel oktatnak, a testi-lelki kreativitás szem előtt tartásával. A kilencedik osztálytól a tizenkettedikig a főtantárgyakat egyetemi végzettségű tanárok, vagy kiemelkedő képességekkel rendelkező kutatók, művészek, ipari vállalkozók oktatják.

Kezdetől fogva tanulnak idegen nyelveket, szám szerint kettőt; ezek közül az egyik az orosz. A nyolc osztály befejezését követően háromhetes mezőgazdasági munkán vesznek részt. Parasztgazdaságokban szereznek gyakorlatot állattartásból és egyéb mezőgazdasági munkálatokból.

A hatékony tanulás-tanítás sajátosságai segítséget jelentenek a rendszeres tanári-szülői együttműködésben. A hetenkénti többórás tanári konferencia, valamint a szülői közösségek anyagi és erkölcsi támogatása ugyancsak része eme sajátosságoknak.

20

A tanterv szerinti anyag kidolgozásában a tanulók is részt vesznek. Az ún. „szakasz” az a 3-4 hetes időszak, melyben naponta a főtantárgyak (nyelvek, történelem, matematika) oktatása történik. Húszperces szünetet követően a folyamatos gyakorlást igénylő tantárgyak következnek. Minden szakasz végén - osztályozás helyett - egy „havi ünnepség” következik, mely teljesen nyilvános. Minden tanuló, szorgalmától függetlenül, egy választott, vagy kijelölt anyagrészből tart 5-8 perces beszámolót. Bizonyítvány helyett egy többoldalas értékelést kapnak borítékban a tanulók (általános és tantárgyak szerinti jellemzést, tanácsadást).

A Waldorf-iskolában nincs osztályozás, tehát nincsen buktatás, vagy lehangolás sem. Ez a bizalom, hogy a gyengéket, vagy éppenséggel "tudatlanokat" is továbbviszik magukkal, a tizedik év körül igazolódik. A gyerekek erre az időre hozzák lemaradásukat.

Idézzük itt Rudolf Steiner egyik figyelemre méltó mondatát: „A nevelésben három eszköz alkalmazható sikeresen: a büntetés, a becsvágy felkeltése és a szeretet. Ami az első kettőt illeti, erről a Waldorf-iskola lemond.”

Ami a büntetést és a becsvágyat illeti, mindkettő sajátossága, hogy rövid távon hatékony, de a személyiség hosszú távú kibontakozásba gátlásokat épít be, eltorzíthatja azt.

Nechay György bécsi tapasztalatai szerint a Waldorf-iskolában végzett személyek biográfiájából kitűnő érték, hogy életcéljuk központjában az anyagi jólét, vagy a karriervágy helyett egyfajta önzetlen önmegvalósítás áll, mely átlagon felüli családi és szakmai felelősségtudattal párosul.

Kérdés, hogy élnek-e a hazai iskolák azzal a lehetőséggel, mely mindenképpen termékenyítő lehet már jelenlegi pedagógiai gyakorlatunkra is; ez a Waldorf-pedagógia szemléletmódja.

Nem titok: szeretnénk egyszer mi is eljutni oda, hogy gyermekeink ilyen rendszerű iskolákban is tanulhassanak.

Rövid hír Zalából

Homopóné Horváth Terézia és Szabó Gyula: Beszámoló Zalaegerszegen a múlt évi munkáról és az ideai tervekről.

A MGVYOSZ Zala megyei Szervezetének tagsága az idén tavasszal tartott összejevetelt.

A zalaegerszegi szervezet képviselőiben Szabó Gyula számolt be az 1990. évi feladatokról és eredményekről. Ezt követően Nagy Tibor elnök az 1991. évi terveket ismertette. Eszerint júniusra

Pécsre és környékére szerveznek kirándulást. Már most nagy érdeklődést tapasztalhattunk a tagság körében. Megvitatásra kerültek a telefonalapítvány-nyal kapcsolatos információk is.

Délután vetélkedőre került sor, Nagykanizsa, Lenti, Keszthely és Zalaegerszeg részvételével. A babért a zalaegerszegiek aratták le.

Befejezésül „kiváló ízek” emelték az összejevetel hangulatát.

90 éve született Németh László

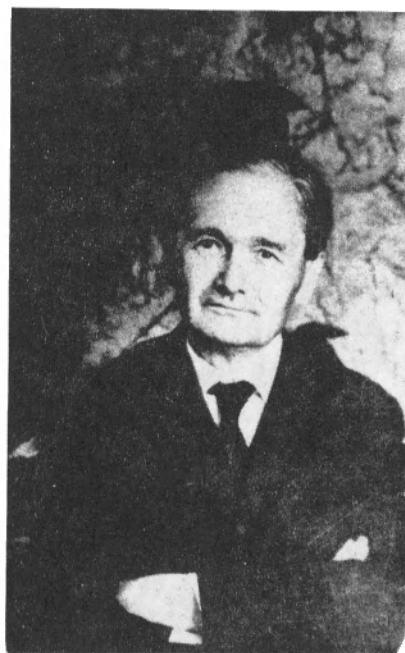
A 20. századi magyar próza- és drámairodalom kiemelkedő képviselője 1901. áprilisában született. Eredetileg orvos volt, 1942-ig praktizált. Horváthné meghal c. elbeszélésével tűnt fel 1925-ben, ettől kezdve rendszeresen publikált. Tanú címmel lapot indított (1932.), melyet egymaga írt; itt közölte reformeszméit; az értelmiség vezető szerepét, az ún. harmadik út ideológiáját hirdette. Az 1920-as évek második felében jelentek meg első nagy regényei (Gyász, 1935.; Bűn, 1937.), és színpadon is ekkor aratta első sikereit (Villámfénynél, 1938.; VII. Gergely, 1939.). Széles körben hatottak A minőség forradalma (1940.) és a Kisebbségben (1929.) esszéi is, azonban kezdettől fogva bírálták harmadikutasságát, „híg és mély magyarság” elméletét, stb.

1945-50 között Hódmezővásárhelyen volt óraadó tanár. 1945-ben oktatási reformjavaslatot tett közzé A tanügy rendezése címmel. 1950-ben visszatért Budapestre; főleg orosz, cseh, angol klasszikusok fordításából élt. 1956. után elfogadta a polgári realitásokat (ezért ábrázolja irónikus színműve, az Utazás, 1962.). Társadalmi drámáinak a közösség javán munkálkodó hősei méltatlan környezetük miatt elbuknak (Szörnyeteg, 1953.; Nagy család, 1962., stb.). Történelmi drámái a nagy egyéniségek és a történelmi erők viszonyát elemzik (Széchenyi, 1946.; Husz János,

1948.; Galilei, 1953.; II. József, 1954.; Az áruló, 1954.; A két Bolyai, 1961.; Gandhi halála, 1961., stb.)

Regényíróként a realizmus hagyományait követte. Zárt szerkezetű, feszült légkörű regényeiben többnyire egyetlen ember életének eseményeit mutatta be elmélyült lélekábrázolással. Gyakori hőse a sajátosan Németh László-i cselekvő nőtípus - eltérő helyzetekben (Gyász, 1935.; Iszony, 1947.; Égető Eszter, 1956.; Irgalom, 1965.) 1957-ben munkássága elismeréséül Kossuth-díjjal tüntették ki. Németh László 1975-ben hunyt el.

A szerkesztőség megemlékezése

Németh László

Vigyázz, ha privatizálsz!

Tizenhét éven át dolgozott a Jászsági vendéglőben, ebből szerződéses alapon, önálló vezetőként öt évet. Nem csoda, ha nagy gyakorlatot és kis tőkepénzt szerzett. A különféle üzleti fogások már a kisujjában voltak. Különösképpen azzal ért el sikereket, hogy olcsón kalkulált, és ezáltal vonzotta a községben a vendégeket. Nemrégiben, hogy divatba jött a privatizáció, kivette megtakarított pénzét a bankból és saját vendéglőt nyitott a község főterén, mindjárt a kővesút mellett. Az út mellé nagy táblát rakott ki, ezzel a felirattal: "Ututazó, térj ide be! Itt a világ közepe, ha nem hiszed, gyere be!"

Várakozással tekintett az első napi eredményre, a remélt forgalomra. Természetesen nem feledkezett meg arról sem, hogy remek kis irodát rendezzen be magának, mert egykori feletteseitől azt tanulta, hogy a szépen berendezett iroda sokat nyom a latban, mármint ami a tekintélyt illeti. A márványlappal ellátott íróasztalára Bécsből hozott, hófehér elefántcsontból készült telefont szereltetett, melynek már csak a bekötése volt hátra. A széles szőnyeg, a süpedő fotelok, a sok szép olajfestmény a falon, az ablakot diszkréten takaró rojtos függöny azt sugározta a belépőknek,

hogy egy előkelő, magasszínvonalú, nyugati vendéglős irodájába lépett. A konyhában már rotyogtak az ételek, még a hiánycikknek számító pacalpörkölt is rákerült az étlapra. A mi vendéglő-tulajdonosunk pedig örömtől ragyogó arccal, hátradőlve a székén íróasztala előtt gondolkodott: egyelőre csak harminckét vendég tud nyolc asztalnál helyet foglalni, de ahogy majd nő a forgalom és a bevétel, úgy fogja bővíteni a helyiséget. De az sincs kizárva, hogy pár év múlva megveszi a Jász kun Vendéglátó Vállalattól a Pulykakakas Csárdát. Két vendéglője is lesz, mindkét helyre csak ellenőrizni jár. De ez távlati terv.

Álomszép gondolataiból hirtelen felriadt. Kopogtattak az ajtón. Egy pillanat ezredrésze alatt felkapta a telefont és beszélgetést színlelt, közben kiszólt:

— Bocsánat, még egy kis türelmet kérek, sürgős telefonom van! - Azzal jó hangosan beszélgetett a képzeletbeli telefonálóval. Eközben rendezgetni kezdte íróasztalán a papírokat, számlákat, hátha ellenőr áll az ajtó túloldalán akár a község házáról, akár az adóügytől... Mit lehet tudni? ... Néhány perc múlva kiszólt:

— Tessék parancsolni befáradni! Olajos munkaruhában egy fiatal munkás lépett be. Kezében még mindig az elefántcsont telefonkagylóval annak mikrofonját befogva hellyel kínálta az érkezőt. — Bocsásson meg - dadogta -, de akkora a forgalom, hogy... Pedig ma nyitottam először. Kis türelmet kérek! Csak ennek az érdeklődő asszonynak a

megrendelését felveszem... Halló! Tehát nagyságos asszonyom, péntek este re nyolcvan adag Újházi tyúkhúsleves, ugyanannyi Dubarri besamell mártással és húsz dióstorta... Meglesz nass'asszony!

A kagylóba mosolygott: — Az aranyos kislányának lesz az esküvője? Gratulálok! Mindent megteszek, hogy emlékezetessé tegyem ezt az esküvői vacsorát. Hogyne kérem tisztelettel, akár éjjél után is tudok tálalni halászlét, tiszafüredi módra. Tessék idebízni, ez a mi hiességünk. Az én halász-brigádóm már negyven kilós harcsát is fogott ki a Tiszából hálóval is, varsával is. Kérem, az én vendéglőmben nincs lehetetlen. Máris kiadom a halászbrigádnak, hogy legalább egy harminc kilós harcsát fogjanak ki a Tiszából. Feltétlenül, min-

dent megteszek nagyságos asszonyom! Ugyan kérem, az anyagaiakkal majd pénteken személyesen foglalkozom. Csókolom kezeit, pénteken várom!

Letette a kagylót, rámosolygott a fotelban ülő munkásra, zsebkendőjével végigtörölte gyöngyöző homlokát, majd szolgálatkészen fordult az érkezőhöz:

— Tessék parancsolni! Miben állhatok rendelkezésére? A munkaruhás új vendég felállt, a telefonkészülékre mutatott:

— A postáról jöttem, szerelő vagyok. Szeretném bekapcsolni a hálózatba ezt az új telefonkészüléket!!!

23

Pis Mátyásné

Kötésminták

Bogyos rombuszminta (haladóknak)

14-gyel osztható szemek.

- 1.) 1 sima, 1 fordított, 5 sima, 1 bogyó (bogyó: 1 szemből sima fordítottal 5 szemre szaporítok, ezután veszem le az 5 szemet a tűről. A munkát viszszejára fordítva az 5 szemet fordítottal kötöm le, majd a munka szintén az 5 szemet 1 simával egybe 1 szemre fogyasztom vissza.), 5 sima, 1 fordított.
- 2.) 1 fordított, 1 sima, 9 fordított, 1 sima, 1 fordított, 1 sima.
- 3.) 2-szer egymás után: 1 sima, 1 fordított. 7 sima, 1 fordított, 1 sima, 1 fordított.

- 4.) 2-szer egymás után: 1 fordított, 1 sima. 5 fordított, 1 sima, 1 fordított, 1 sima, 2 fordított.
- 5.) 3 sima, 1 fordított, 1 sima, 1 fordított, 3 sima. 1 fordított, 1 sima, 1 fordított, 2 sima.
- 6.) 3 fordított, 3-szor egymás után: 1 sima, 1 fordított. 1 sima, 4 fordított.
- 7.) 5 sima, 2-szer egymás után: 1 fordított, 1 sima, 1 fordított, 4 sima.
- 8.) 5 fordított, 1 sima, 1 fordított, 1 sima, 6 fordított.
- 9.) 5 sima, 2-szer egymás után: 1 fordított, 1 sima. 1 fordított, 4 sima.
- 10.) 3 fordított, 3-szor egymás után: 1 sima, 1 fordított. 1 sima, 4 fordított.
- 11.) 3 sima, 1 fordított. 1 sima, 1 fordított, 3 sima, 1 fordított, 1 sima, 1 fordított, 2 sima.
- 12.) 2-szer egymás után: 1 fordított, 1

24

simá. 5 fordított, 1 sima, 1 fordított, 1 sima, 2 fordított.

13.) 2-szer egymás után: 1 sima, 1 fordított. 7 sima, 1 fordított, 1 sima, 1 fordított.

tott.

- 14.) 1 fordított, 1 sima, 9 fordított, 1 sima, 1 fordított, 1 sima.

KÜLÖNLEGES SZÖVETMINTA 1. (kezdőknek)

Szintén férfipulóvernek alkalmas minta. 12-vel osztható szemek. A páros sorok fedettek.

- 1.) 2 sima, 5 fordított, 2 sima, 3 fordított.
- 3.) 1 fordított, 2 sima, 3 fordított, 2 sima, 2 fordított, 1 sima, 1 fordított.
- 5.) 2 fordított, 2 sima, 1 fordított, 2 sima, 2 fordított, 3 sima.
- 7.) 1 sima, 2 fordított, 3 sima, 2 fordított, 2 sima, 1 fordított, 1 sima.
- 9.) 2 sima, 2 fordított, 1 sima, 2 fordított, 2 sima, 3 fordított.
- 11.) 1 fordított, 2 sima, 3 fordított, 2 sima, 4 fordított.
- 13.) Megegyezik a 9. sorral.
- 15.) Mint a 7. sor.
- 17.) Ugyanaz, mint az 5. sor.
- 19.) Megegyezik a 3. sorral.
- 21.) A következő minta első sora.

KÜLÖNLEGES SZÖVETMINTA - 2. (kezdőknek)

Férfipulóver kötésére alkalmas minta. 14-gyel osztható szemek. A páros sorok fedettek.

- 1.) 4-szer egymás után: 1 fordított, 1

simá, 6 sima.

- 3.) 3-szor egymás után: 1 sima, 1 fordított. 4 sima, 1 fordított, 3 sima.
- 5.) 2 sima, 1 fordított, 1 sima, 1 fordított, 4 sima, 1 fordított, 1 sima, 1 fordított, 2 sima.
- 7.) 3 sima, 1 fordított, 4 sima, 3-szor egymás után: 1 fordított, 1 sima.
- 9.) 6 sima, 4-szer egymás után: 1 sima, 1 fordított.
- 11.) Egyezik a 7. sorral.
- 13.) Mint az 5. sor.
- 15.) Mint a 3. sor.
- 17.) A következő minta első sora lesz.

RÉZSÚTMINTA 1. (kezdőknek)

6-tal osztható szemek. A páros sorok fedettek.

- 1.) 3. Megegyezik: 4 sima, 2 fordított váltakozik a soron végig.
- 5.) 7. Megegyezik: 2 sima, 2 fordított, 2 sima váltakozik.
- 9.) 11. Szintén megegyezik: 2 fordított, 4 sima.

VÍZSZINTES AZSÚRMINTA (kezdőknek)

20-szal osztható szemek. A páros sorok fedettek.

- 1.) 6 fordított, 10 sima, 4 fordított.
- 3.) 3-szor egymás után: 1 leemelt, 1 sima, áthúzó, 1 ráhajtás. 10 sima, 2-szer egymás után: 1 leemelt, 1 sima, áthúzó, 1 ráhajtás.
- 5.) Megegyezik az 1. sorral.
- 7.) 6 sima, 10 fordított, 4 sima.
- 9.) 6 sima, 5-ször egymás után: 1 leemelt, 1 sima, áthúzó, 1 ráhajtás. 4 sima.
- 11.) Megegyezik a 7. sorral.

Humorsarok

(Az alábbi "viccmorzsákat" a Ludas Magazin 1991. márciusi számából vettük át.)

— Jóska, miért nem voltál tegnap iskolában? — Azért, mert új családtag érkezett hozzánk. — Igazán? Húgocska, vagy öcsike? — Papácska!

***

Bújócskázik Miki és Cinci, a két egérpár. — Ha megtalálsz, - ajánlja Cinci - megfoghatod a lábam. Ha tíz percen belül rájössz, hogy hol vagyok, meg is csókolhatsz. És ha azonnal megtalálsz, azt teheszt velem, amit akarsz. Erted? És akkor most húnyd be a szemed, és én elbújok a sajtos doboz mögé!

***

— Mit neveznek viszontszerelemnek? — Ha te őt szereted, ő - viszont - valaki mást...

***

— Nagyon köszönöm, hogy eljött hozzám látogatóba. — Hát igen! Pocsék idő van és ilyenkor az embernek nem támad jobb ötlete.

***

Burgonya úr otthon ül, újságot olvas, amikor váratlanul felberreg a telefon.

— Burgonya úr? itt a kerületi rendőrkapitányság... Sajnálatos esetről kell értesítenünk önt. Egy tigris az állatkertben megtámadta az ön feleségét...

25

— És melyik állatkörházba szállították szegényt?

***

Anya csak egy van. És a felnőtt gyerekeknek még az is sok.

***

— Mostanában nem látni téged társaságban - mondja az egyik hernyó a másiknak — Hát mi van veled? — Tudod, begubóztam...

***

Azt írja az újság, hogy decemberben megrendezik a nyugdíjas Ki Mit Tudot. Kiszivárgott hírek szerint az lesz a győztes, aki nemcsak kijön a nyugdíjából, hanem a megtakarított pénzből még befizethet egy honolului társasutazásra is...

***

— Melléd bújhatok, anyukám? Hagyj most Benő, le vagyok hangolva! — Na és, azt hiszed, zongorázni akarok?

***

— Jean, gyújtsa fel a szomszéd házat! — Miért, uram? — Háztűznézőbe szeretnék menni!

***

Sasmama eteti a fiókáját:

— A héját is meg kell enni! Abban van a vitamin...

***

— A te táskarádiódon mit lehet fogni? — A tartószíjat.

***

Két állatszeliidítő beszélget: — Mi történt veled? Eddig csak egerekkel foglalkoztál, most meg oroszánokkal lépsz fel? — Muszály volt - feleli a másik -, tudod, a szemem már nem a régi!

Magyar hadifoglyok a Szovjetúnióban

1943. január 14-én a Vörös Hadsereg több helyen áttörte a 2. magyar hadsereg védvonalát. Ezzel visszavonulásra kényszerítette a magyarokat.

A doni visszavonulásnál sok magyar katonatiszt is orosz fogságba esett. Volt aki öngyilkos lett, mintsem az ellenség kezébe kerüljön. Így tett Sárkány vezérkari ezredes is, a III. magyar hadtest vezérkari főnöke, amikor február 2-án egy kis orosz falu mellett a vöröskatonák megadásra szólították fel. Hadtestparancsnoka, gróf Stomm Marcell vezérőrnagy is követni akarta a halálba. Kezéből az utolsó pillanatban verte ki a pisztolyt Görgényi százados. A hadtest törzstisztjeivel az oroszok itt lovagiasan bántak, megvacsoráztatták őket. Kihallgatásuk után Moszkvába kellett menniök. A foglyul ejtett honvédeket különböző táborokban helyezték el Moszkva és az Ural között. Stomm csak úgy tudott menekülni, hogy két oldalról támogatták, mivel fogságba esése előtt egy éjszakát 42 fokos hidegben a szabad ég alatt, a hóban töltött. Lábai lefagytak. Moszkvában a ljubljankai kórházbörtön orvosai csak úgy tudtak segíteni tajta, hogy mindkét lábát térden alul leoperálták. Többször kihallgat-

ták Moszkvában, mígnem 1943. júliusában a krasznogorszki hadifogolytáborba vitték.

Illés Béla szovjet egységet vezérelt, melynek tagjait szovjet állampolgárságú magyarok alkották. Ezek vagy az első világháború után maradtak ott, vagy emigránsok gyermekei voltak. Beszéltek magyarul, de az ország viszonyairól semmit sem tudtak. A doni visszavonulás után megkezdték a magyar hadifoglyokat beszervezni politikai agitációs munkára. A hadiszerencse elpártolása kedvező volt céljaik eléréséhez. A honvédek átkozták a háborút, hiszen semmi közük nem volt hozzá. Igencsak megutálták a németeket. A doni visszavonulásnál a „bruderek” nem viselkedtek velük szemben igazi szövetségesként. Félig üres teherautókkal futottak vissza nyugatnak, és egyetlen honvédet sem vettek fel. Aki megpróbált ezekre az autókra felkapaszkodni, azt kíméletlenül leverték. Voltak olyan esetek, amikor a magyar vöröskeresztes kocsikból kidobálták a sebesülteket és ők maguk menekültek tovább a zsákmányolt kocsikkal. Ezek után nem volt nehéz a fogoly katonákkal németellenes felhívásokat megíratni. Amikor azonban

Horthy és a magyar kormány elleni röplapok aláírására szólították fel őket, a sorállomány a tisztekkel együtt egyöntetűen megtagadta azt. A viták során a katonák megpróbálták Vasék-nak megmagyarázni Horthy és Hitler között a különbséget. Vas egyszerűen lefasisztázta őket.

A krasznogorszki hadifogolytáborban 1943 tavaszán megnyílt az első antifasiszta iskola. Ennek vezetője Rudas László volt, előadói pedig a magyar kommunista emigráció vezető tagjaiból kerültek ki. Vas Zoltán a németek ellen harcoló fegyveres alakulatot, egy hadosztályt akart szervezni a hadifoglyokból. A szovjetek nem nagyon örültek a fegyveres magyar légió gondolatának. Attól tartottak, hogy London és Washington úgy vélné, ezzel a légióval Magyarország bolsevizálását szeretnék előkészíteni. Egy nemzeti bizottság létrehozását azonban nem elleneztek. Rákosi felkereste Stomm Marcell rangidős tábornokot és felajánlotta neki a bizottság elnöki tisztét. Rákosiék a gróftól igen alkalmasnak találták erre a posztra. Angol származására való tekintettel ugyanis nyugaton senki sem tettele volna fel róla, hogy az országot az oroszok kezére akarná juttatni. A németek a tábornokot a visszavonulás során több ízben is megalázták és nem ritkán hajszáloni múltot, hogy a két szövetséges fegyvert szegezett volna egymásnak. Stomm meghallgatta Rákosit, anélkül, hogy bármit is ígért volna.

Végül is felhívást tettek közzé a magyar nemzeti bizottság megalakítására.

Stomm támogatta a hadifogoly-mozgalmat, de kizárólag náciellenes alapon. A kormányzó ellen egy sort sem volt hajlandó aláírni. Rákosiék el akarták érni, hogy nyilatkozzon Deseővel együtt a magyarországi rendszer ellen. Stomm időt akart nyerni. Kérte Rákosit, hadd beszélje meg Franciaország és Anglia moszkvai képviselőivel a dolgot, ezen kívül Horthy beleegyezését is igényelte. Rákosi természetesen ellenezte ezt. Amikor szeptemberben Rákosi ismét megjelent a táborban, a nemzeti bizottság még nem alakult meg. Rákosi előadást tartott „Horthy a felelős” címmel. Az 1919-es dolgokért tette felelőssé a kormányzót, majd Hitler lakájaként az osztrák admirális-ként emlegette. A tisztek az előadást végighallgatva, némán távoztak. Stomm ekkor már csak tolokocsival tudott mozogni. Az oroszok belátták, hogy olyan nemzeti bizottság, amelyet ők szeretnének, nem fog megalakulni. A küldötteket visszaszállították a különböző táborokba és másfajta politikába kezdtek a magyarokkal, akik az ő szájuk íze szerint nem voltak hajlandók cselekedni. Ugyanekkor szeptemberben Krasznogorszkban orosz kezdeményezésre a román hadifoglyok nemzeti bizottságot alakítottak, előkészítve önkéntes hadosztályuk felállítását. Igen könnyű dolguk volt, mert Melnyikov szovjet tábornok, aki a ha-

28

difoglyok körében végzett antifasiszta politikai munka egyik felelőse volt, 1943. novemberében a román hadifoglyok számára

rendezett nyilvános gyűlésen mindenki füle hallatára kijelentette: „Transylvánia bugyet Rumunskaja!” azaz: Erdély Romániáé lesz! A románok Észak-Erdélynek Magyarországhoz való visszacsatolását a háború egész ideje alatt nem felejtették el. Ők valójában nem Odesszáért és Kubáért harcoltak, hanem Észak-Erdélyért.

Ezzel az ígérettel, hogy a háború után az erdélyi kérdést a románok javára fogják megoldani, a Román Kommunista Párt moszkvai vezetősége a hadifoglyok között eredményes munkát tudott elérni. Ezért tudott megalakulni magasrangú román tisztek vezetésével a román nemzeti bizottság, a Tudor Vladimirescuról elnevezett hadosztály. 1944 elején a frontra indultak és a Vörös Hadsereggel együtt „felszabadították” Romániát és Erdélyt.

A magyar kommunisták nem tudtak hazánk 1942-es területi integritásával kapcsolatban ígéretet tenni. A román és a csehszlovák kommunista vezetők sovinizmusa minden ilyet már eleve lehetetlenné tett. Rákosiék szerették volna, hogy a magyar-lakta peremterületek háború utáni hovatatozása érdekében népszavazást tarthassanak. Anna Parker és Rudolf Slansky ride-

gen elutasította ezt a javaslatot. A csehszlovák és román kommunista vezetők szemében Magyarország éppen olyan bűnös volt, mint a hitleri Németország. A legszívesebben még a térképről is eltüntették volna hazánkat. Rákosi mellett szól, hogy Moszkvában elég hosszan küzdött azért, hogy a háború utáni Duna-medencei területrendezésnél Magyarországnak ne jusson ismét a trianoni határ. 1944 decemberében azzal próbálta megkörnyékezni Slanskyt, hogy ha a Csallóköz magyarul lakta területeiről az új Magyarországnak le is kellene mondania, legalább Kassát s környékét hagyják meg a magyaroknak. A Csehszlovák K.P. válasza most is elutasító volt. Nem támogatta Rákosi kérését Benes felé, sőt, egyértelműen arra az álláspontra helyezkedett, hogy az új Magyarországnak minden „rablott” területet, melyet 1938 után szerzett meg, hiánytalanul vissza kell adniuk „jogos” tulajdonosaiknak!

A területi kérdés pedig nagy szerepet játszott a magyar hadifoglyok magatartásában. Sík Endre, aki több előadást tartott a táborokban, visszaemlékezéseiben leírja, hogy amíg a nemzetek egyenjogúságáról, a népek önrendelkezési jogáról, az elnyomott garmati népek felszabadításának szükségességéről, a szabadságháborúk igazságos voltáról beszélt, teljes megértést, sőt lelkesedést is tapasztalt. Amint áttért annak a lenini elvnek fejtegetésére, hogy egyes nemzetek érdekeit alá kell rendelni valamennyi nemzet közös érdekeinek, a kép egy-

szere megváltozott, mert a tétel megvilágítására a magyar irredenta törekvések helytelenségét hozta fel példának. A hallgatók arca elkomorodott, szemmel láthatóan felháborodást és tiltakozást fejezett ki, némán is.

A moszkvai emigráció azzal igyekezett vigasztalni magát, hogy a nemzet, mely leghatásosabban tud a Szovjetúniónak Hitler feletti győzelméhez hozzájárulni, az számíthat annak jóindulatára a területi kérdések rendezésénél. Időközben a csehszlovákok és a románok kisebb-nagyobb katonai egységeket küldtek a frontra, így ha jelképesen is, de részt vettek a SZU nagy honvédő háborújában. 1943 telén Rákosiéknak szembe kellett nézniük a keserű igazsággal, hogy az antifasiszta munka látható eredményeit illetően bizony erősen lemaradtak.

A hadifoglyok között a Kossuth-légió felállításának 1943 végén és 1944 elején is nem egy lelkes híve volt. 1943. december 24-én 756 tiszt, tiszteltes és közlegény nyílt levélben fordult Stomm Marcellhez és a többi tiszthez, hogy álljanak a magyar szabadságharcos csapat elére, mely megakarta dönteni az akkori rendszert, új, független népi Magyarországot akart megteremteni, s a szövetségesek oldalán megsemmisíteni a hitleri uralmat. 1944 februárjában a hadifoglyok újságjában újabb felhívás jelent meg annak érdekében, hogy revideálják állásfoglalásukat, és vezessék harcba katonáikat. A tisztek nem reflektáltak a

felhívásra, számukra még mindig Horthy volt a legfelsőbb Hadúr. 1944. március 19-én a németek megszállták Magyarországot. A krasznogorszki hadifogolytábor politikai biztosa, Wolf szovjet alezredes rendkívüli tiszti gyűlést hívott össze; Görgényi százados (a későbbi néphadsereg-beli tábornok) így számol be a továbbiakról: „A gyűlésen a tisztek nem adtak hitelt a híreknek. Saját fülükkel akarták hallani a budapesti adó híreit. Wolf alazredes teljesítette a kérést. Kis várakozás után hallható volt a budapesti rádió hírműsora, de a német megszállásról csak annyit mondott, hogy Budapesten helyreállt a rend, csak az egyik laktanyában van még némi ellenállás.”

Áprilisban újabb kísérletet tettek Stomm és társai megnyerésére az Igaz Szó hasábjain, hogy az utolsó órában álljanak a hadifogoly-mozgalom élére Hitler és Horthy ellen. Válasz most sem érkezett. Magánbeszélgetések során a katonai vezetők kijelentették, hogy szögesdrót mögül nem lehet politizálni, továbbá, hogy a tisztek esküt tettek a legfőbb Hadúrra! Hogy lehet ezt az esküt megszegni? Nem kívántak a bolsevistákkal paktálni. A légénységi állományú hadifoglyok még nagyobb csalódást okoztak Rákosiéknak, hiszen az első világháború után a katonák tízezrei álltak be a Vörös Hadseregbe. A mostani hadifoglyok teljes passzívitással viseltettek a dol-

30

gok iránt. Mi lehetett ennek az oka, hiszen a legnagyobb részük proletár, illetve a szegénysorsú parasztember volt.

Az igazsághoz tartozik, hogy Moszkva valójában nem akarta a Kossuth-légiót, hiszen azt a törzstisztek és tábornokok nélkül is megalakíthatták volna. 1944 végén több, mint százezer magyar volt a Szovjetúnióban szögesdrót mögött, nem lett volna nehéz egy divízióhoz, vagy brigádhoz embereket toborozni. Csakhogy a Kremlben ellenséges volt a hangulat a magyarokkal szemben. Erre utal egy másik esemény is: Károlyi Mihály 1944-ben a londoni szovjet követség vezetőjéhez és katonai attaséjához fordult. Kérte, hogy a magyar hadifoglyokból brigádot szervezhessen, s ez a brigád a Vörös Hadsereggel együtt jöhetne Magyarországra. (Károlyi közismerten rokonszenvezett a SZU-val, valamint egy Horthy-ellenes magyar nemzeti bizottságot is irányított.)

Majszkij szovjet nagykövet azonnal jelentést tett Moszkvának, de soha nem kapott rá választ. Később Károlyi másik tervvel állt elő, azzal, hogy a vajdasági magyarokból Titó marsall felügyelete alatt Károlyi-brigádot szerveznek. A szovjet katonai attasétól - Károlyiné tanúvallomása szerint - a következő választ kapta: „Úgy látszik, nem akarják tudomásul venni, hogy Magyarország fasiszta ország,

amelyet meg kell büntetni. A diadalmas szovjet hadseregnek nincs szüksége segítségre.”

Nem alakult meg sem a magyar nemzeti bizottság, sem a Kossuth-légió. Rákosiék az antifasiszta iskola hallgatóiból csekély létszámú partizán egységeket fejlesztettek ki, akiket Magyarország különböző részein ejtőernyővel ledobtak. Kevés kivétellel ezek már a bevetésük első hetében felmorzsolódtak, az általános hadihelyzetre semmiféle befolyást nem gyakoroltak. 1944 őszén a Vörös Hadsereg már a Duna-Tisza között harcol, kezén van Szeged és Debrecen.

Moszkvában az oroszok már Horthy megbízottjaival tárgyalnak. Horthy kiugrása kudarcra végződött. Dálnoki és Vörös megpróbálták felállítani egy felszabadító magyar hadsereget Horthy nevében, szellemében, de ebből a hadseregből sem lett semmi.

Rákosi és Gerő 1944 ősztől kezdve jóformán csak a saját hazatérésük előkészítésével voltak elfoglalva.

A Szovjetúnióban lévő magyar hadifoglyok politikai átnevelése ezek után csak a pártvezetés harmadik-negyedik garnitúrájára maradt. Még évekig éltek magyar honfitársaink a szögesdrótok mögött. 1948 után lassan, de megnyílt az út Magyarország felé. Voltak, akiknek még ezután is hosszú ideig kellett várniuk a hazatérésre, s olyanok, akik soha nem látták viszont az anyaföldet.

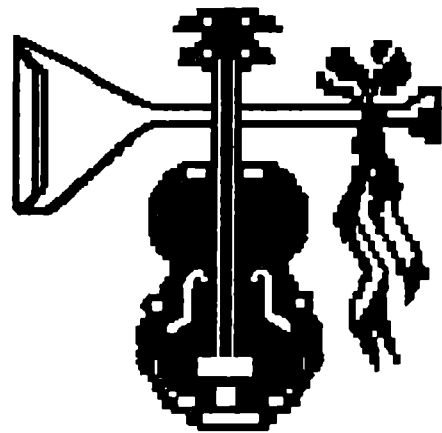
*Varró Attila***Búcsú Bocskai Imrétől**

Február 19-én, néhány nappal 78. születésnapja után meghalt Bocskai Imre zeneszerző, karnagy, orgona- és zongoraművésztanár. Utolsóként távozott abból a nagy zenetanárnemzedékből, amelyre mindig nagy-nagy tisztelettel és egyre több nosztalgiával gondolunk. Ő ezek között a régiek között is az egyik legnagyobb egyéniség volt. Jómagam természetesen főleg diákszemmel láthattam- láthatom, még ha utóbb abban a megtiszteltetésben volt is részem, hogy atyai barátságba fogadott. Hálátlanak bizonyultam: megígértem és őszinte szándékomban állt, hogy második aranydiplomája átvétele alkalmából méltató cikkben emlékezem meg sok évtizedes, méltatlanul feledésbe merült tevékenységéről. Valahogy nem éreztem igazán alkalmasnak magamat erre a szép, de nem könnyű feladatra. Halogattam hát a dolgot, de ő tovább már nem tudott várni.

Bocskai Imre 1914. február 2-án született Budapesten. A tökéletesen egészséges, élénk gyermeket hatéves korában elérte a spanyol járvány, ami látóidegsorvadás következtében a megvakulásához vezetett. Az iskoláskorú kisfiú így a Vakok József Nádor Kir. Orsz. Intézetébe került. Itt kezdte zenei tanulmányait is, amelyekben hamar kitűnt. Az összhangzattant pl. három nap alatt sajátította el egy német nyelvű tankönyvből. Jármer Lajos, Schnitzl Gusztáv és Greizinger István alapozta meg

zongora-, orgona- és vonóshangszertudását, valamint általános zenei ismereteit. Az intézeti misékhez abban az időben az orgonakíséretet a legügyesebb diákok adták - akkoriban szinte kizárólag ő. Már ekkor megmutatkozott kiváló improvizáló képessége, amelyet később, 1947-ben a híres francia zeneszerző, Messiaen is elismerésre méltatott.

A 16 éves Bocskai Imre már a kántori oklevél birtokosa, de a kántorkarnagyi munka mellett folytatja tanulmányait: végzi a gimnáziumot és a zeneakadémia zongoratanszakát. Mindemellett hangversenykritikákat ír a „Nép szavá”-ba, dolgozik a rádióban majd a filmgyárban is. A rádióban egyébként 12 éves korában fordult meg először. 1926-ban, a vakok intézményes hazai oktatásának 100. évfordulójára rendezett ünnepségsorozat keretében került sor egy rádióhangversenyre az intézet ének- és zenekarával, amikor is többek

32

között Mascagni „Húsvéti kórusá”-nak orgonaszólamát és Leoncavalló „Harangkórusá”-nak zongorakíséretét látta el. Ettől kezdve a rádió műsorszerkesztői

rendszeresen foglalkoztatták a csepere-dő muzsikust. Nemegyszer kísérte pl. Polgár Tibor társaságában két zongorán az akkoriban igen népszerű Mocsányi-Lakos énekkettőt. A harmincas években Bocskai Imre már komolyan komponál. A zeneakadémiai felvételi vizsgán Toman István, a nagynevű pedagógus, Liszt-tanítvány biztatására egyik saját művét is eljátssza, amely annyira elnyeri a mester tetszését, hogy rögtön saját tanítványává fogadja az ifjú tehetséget, tandíjmentesen. (Imre bácsi büszkén vallotta magát „Liszt-unoká”-nak.) Az öregedő Toman ekkor már kizárólag saját lakásán tanít. Szalonjában mindennapos vendégek a kor zenei életének olyan reprezentánsai, mint Dohnányi Ernő vagy Bartók Béla. Előbbinek köszönhetően Bocskai Imrét 1933-tól szerződés fűzi a rádióhoz, 1937-től pedig a Zeneakadémiához, ahol tíz éven át működik mint tiszteletdíjas tanár. Fizmoll szonatinájáért 1939-ben Budapest Székesfőváros Liszt Ferenc Nagydíjával jutalmazták. Ennek nyomán Nyugat-Európában turnézik mint zongoraművész, de eljut az Egyesült Államokba is. A második világháború lehetetlenné teszi további művészkariéjének kibontakozását.

A háborús éveket követően az akadémia tanári gárdája szinte teljesen kicserélődött. Távozni kényszerült a nagy pártfogó, Dohnányi is, így kinevezésre

a vak művésztanár aligha számíthatott. Áthelyezését kérte hát zenei eszmélésének színhelyére, az immár Vakok Orsz. Nevelő- és Tanintézetébe. Itt 1947 novemberétől 1974-ig, nyugalombavonulásáig a szó igaz értelmében áldásos munkát végzett. Tanítványa volt többek között az egyre több elismerést arató Dobos Kálmán zeneszerző-zongoraművész, vagy a Svájcban új hazára talált és ott igen nagy megbecsülést kivívott zongoraművésztanár, Rédei József. Egyáltalán, ha valaki az iskolából zenei pályára szántak, az Bocskai Imréhez került, hogy a felvételi vizsga eredménye ne múlhasson a szolfézson, zeneelméleten.

De Bocskai tanár úr nem csak a kiemelkedő képességű növendékekben tudta kibontakoztatni a született hajlamot. Munkája nyomán az akármilyen csekély mértékben is, de zenére fogható nebulók garmadája gazdagodott személyiségben-emberségben e csodálatos művészet varázslatos kincstárából. Az egykori mikulásünnepélyek felejtetetlenek nemcsak a hallgatóság, de - vagy talán még inkább - azok számára, akiknek az a megtiszteltetés jutott, hogy részt vehettek az évről évre átalakuló, de mindig nagy-nagy odaadással és hallatlan szakmai igénnyel összeállított ének- és hangszeregyüttesben. Imre bácsi maga írta ezeknek a vidám műsoroknak a forgatókönyvét és szinte mindent, ami csak elhangzott. Rigmusokat tudnánk máig idézni lebilincselően kedves és szellemes csasztuskáiból. Hogy egynéhány dallamáról kiderült, Amerikában is ismerik? Istenem, ő maga adta egy alkalommal a konferáló kislány szájába: „A szöveget írta és a zenét

a lehető legjobb helyekről szerezte: Bocskai Imre”.

Berindán László tanár úr mellett nem kis része volt abban, hogy az iskolai énekkar évtizedekre szinte kibérelte az első helyet az úttörő-seregszemléken. Gyerekfejjel-füllel is nyilvánvaló volt a különbség az egy-két ujjas, félszeg, szürke zongorakíséreték és Bocskai tanár úr „bofis”, vagyis átkomponált, a kórust magával ragadó, zenekari hatású, de mégis adekvát kísérése között.

Minden növendékéhez személyes kapcsolat fűzte. Ritka eset volt, ha valaki nem kapott tőle valami jellemző, vagy legalább általa találónak gondolt nevet. Mindenki tudta annak idején, ki az a „Hiányos”, „Hév”, „Fűtő”, „Csodagyerek”, „Csomag”, stb., stb. a különböző évjáratoknak megfelelően.

Sajnálatos halláskárosodása következtében (amelyről szinte soha nem beszélt, de amelytől nyilván rengeteget szenvedett) egyre inkább visszavonult a társasági élettől, a nagy tanári buliktól. Nyugdíjazása kimondhatatlanul keserűen érintette: lételemétől, az őt állandóan körülvevő pajkos, nemritkán gonoszkodó, de mindig nagyon szeretett gyerekek társaságától fosztotta meg.

Utolsó éveit, mondhatni, magányban élte hűséges, mindig szolgálatkész felelősségével, a sokunk által ismert és szeretett Margit névvel. Akik még úgy emlékeznek Imre bácsira, amint az óráközi szünetekben a szemközti folyosóablaknál áll füstkarikákat eregetve, kezében az elmaradhatatlan hamutartóval, talán el sem hiszik, hogy orvosai tanácsára egyetlen elhatározással mondott le a zenén kívül talán egyedüli szenvedélyé-

ről. Lehet, hogy kissé későn? Hiszen hamarosan általános izomgyengülés vett rajta erőt, úgyhogy utolsó két-három évét szinte ágyhoz kötve töltötte.

Szellemileg végig hihetetlenül friss maradt. Hűséges társai, majd egy tucat rádiókészüléke jóvoltából az utolsó pillanatig naprakész volt a világból, kultúrából, politikából, mindenből, ami fontos vagy érdekes. Csak a hi-fi berendezés, a magnók, lemezjátszók pihentek - és immár pihennek - haszontalanul.

A komponálást sem hagyta abba. Bár művei általános ismertségre-játszottságra nem tettek szert, két opusza is helyet kapott egy napjainkban forgalomban lévő egyházzenei orgonagyűteményben. Zongoraműveinek jelentékeny része pedagógiai célú. Szonatinái, szvittjei különleges színekkel gazdagították - és gazdagíthatnák ma is - legalább a vak zongorázni tanulók reper-toárját.

A lehető legcsendesebben távozott. Alvás közben érte a végzetes tüdőembólia. Valamikor a hatvanas években színvonalas cikksorozatott olvashattunk tőle a „Vakok Világá”-ban. A Vakok Általános Iskolájából kikerült fiatalok sorsának további alakulásáról szólt. A sorozat címe ez volt: „Az élet kapuján túl”. Azon a keddi napon, nem sokkal a „Szabó család” után, Bocskai Imre túljutott az élet legutolsó kapuján. Emléke példa lehet mindenki számára, aki a sors megannyi kegyetlenségével dacolva úgy akarja végigküzdeni az életet, hogy valami maradandót is hagyjon maga után.

34

Vak költő verse

Liptai Ferenc: A megjelöltek

(Rab Zsuzsa költő és műfordítónőnek)

Zeng és zsong és susog a nedv
Minden hangzója és betüje
Ha kimondom, tavaszt lehellek
Liliomos mezőkre szűrve.

És mialatt szítál a hó, lám,
Szent Antal szép virága nyílik
Dícséretedre, kezdve Rómán,
Vissza egészen Izraélig.

Ott, ha a költők énekeltek,
Csordult a méz, lengett a pálma
És iszonyú jóslatot termett
A fügefák göcsörtös ága.

Ha a királyok bűnbe estek,
Az eget zsoltár ostromolta,
S mikor a szív szeretni kezdett,
Felsőfokon beszéltek róla.

Születtek ott máig csodált nők:
Ráchel, Judit, Eszter, Zsuzsánna
És Mária, kit át- meg átszőtt
A legendák szagos liánja.

Te pedit itt, a liliumtól
Kapott neved öltözetében
Rád néz az ár, népére gondol,
S csípővasát tartva kezében.

Oltártüze szénparaszába
Meríti, hogy illesse ajkad,
Aztán, sebes ívét megáldja,
S már érzed is, hogy Lelke rajtad.

Beszélned kell minden időben,
Ha alkalmas, ha nem az óra,
Talentumát is osztja bőven,
De ha szólít, számot adsz róla.

Kit megjelölt egyszer az Isten,
Az nem ura többé magának.
Egy dolga van: itt, s messze innen
Hirdetni a próféciákat.

S nem menekül, mint ahogy Jónást
Még a hal is célhoz vezette,
Küldője sem fogad el óvást,
Ha egyszer már ítelt felette.

Nem lázad és hűtlen se lesz már,
Gyűlölhetik a nem-becsületet,
Bár végezetül rá a kereszt vár,
Igéi mind beteljesülnek.

Mégis, van-e értelme szólni,
Szenvedni a hitetlenséget?
Sérelmeket föl nem sorolni,
Sem terheit a küldetésnek?

Meggyújtani a rossz kanócot
És szítani, hogy jobban égjen;
Miért, s kiért? Az ég elorzott
Lángja miatt. Vagy még azért sem?

Szolgálni a „Titokzatosnak”
Akiből mi annyit sem értünk,
Hogy igazán van-e, vagy volt csak,
Vagy fikció? S léte a létünk?

Így élne, ha bírná a költő,
Regulák és bűnök tudója.
Csak legalább egy emberöltő
Hallgatna rá, s jobb hangja volna.

Jövőbe lát, de szólni nem mer,
Fenyegethet, s kérhet, hiába.
Marad a bűn, s marad az ember,
Földhözragadt nyomorúsága.

*De a parancs zaklatja, még csak
Szószékre lép, beszélni újra.
Fény és vihar szeme közé csap,
Szennyét a szél arcába fújja.*

*Éhezik és fázik; ki bánja?
Igazságot, örömet hírdet,
Harmóniát, s rendet kiáltva
Lakatrazárt ajtókat illet.*

*Csak ezt az egy, utolsó órát
Fordítsa még önismeretre
És mentse meg veszendő sorsát
Az ember, új évezredekre.*

*Szánjalak-e? Hisz Téged is csak
Arra jelölt a Nagy Kevély Úr,
Hogy népeit élni tanítsad
Míg ver a szív, s bele nem bénul.*

*És hogy örül, vagy sír a költő?
Úgy gondolom, vállalja sorsát.
Azért indul most e köszöntő,
Egyszer talán el is jut Hozzád.*

*Bár lehetnék csak a
„tanítvány”*

*Úmutató gyertyád
követni,*

*Jelenünk és jövődönk
hídján*

*Az átkelők hasznára
lenni.*

Mit adhatok Neked, mi szépet?

*A költő is lehet zavarban,
Hát akkor én, a semmiségek
Sáfára, ezt miért tagadjam?*

*Mozaikok, színes darabkák!
Álljatok csak szép rendbe, sorba
Békíteni népek haragját
Higgadt korok rajzát kibontva!*

*Prófétaszó zeng a világnak
Mindenfelől ma is, mint régen.
Felidéztem, de mostmár fájhat
Holtomiglan, ha e varázslat
Csak egyszer volt, mint a mesében...*

Siker Jászberényben!

A Landini együttes ez év április 6-án nagysikerű koncertet adott a Jászberényi Egyesített Szociális intézet egyházi otthonában. A hallgatóságot az otthon lakói, idős apácák, kedvesnővérek alkották. Egy csodálatosan szép barokk kolostor freskókkal díszített ebédlőjében került sor az eseményre. Az elhangzott művek között voltak olyanok is, amelyek éppen ebben a korhű környezetben hangozhattak fel a legmegfelelőbb módon. Az előadást azok az idős, beteg gondozottak is hallhatták, akik hosszú évek óta ágyhoz kötöttek, mivel a hangszórókon keresztül a betegszo-

bákban is hallható volt a lelket jobbító csodálatos muzsika. A koncert befejeztével ünnepélyes keretek között a szociális intézet igazgatója Szalóki Miklós bronz emlékérmét adott át az együttesnek és kifejezte szándékát, hogy a jövőben szeretné újra meghívni őket, illetve megszervezi, hogy a helyi Művelődési Központban is felléphessenek. A közös ebédet követő vidám beszélgetésből mindannyiunk számára nyilvánvaló volt, hogy e szerencsés találkozásnak és újonnan szövődött barátságnak még lesz folytatása.

Göllesz Zoltán

Közlekedési rovat

Görgényi Miklós: Pécsi tudósítás

A Baranya megyei szervezet ápr. 4-én tartotta első közlekedési anketjét, ezért előzetesen csak vázlatos elképzeléseink voltak arról, hogyan és miről legyen szó. Megnyitómban abból az alapigazságból indultam ki, hogy önálló közlekedés nélkül a vakok önálló életviteléről nem beszélhetünk. A megoldásnak két összetevője van, egyrészt az általános készség, a helyes technika, másrészt a helyismeret. A rengetegszer emlegetett műszaki fejlődés ellenére a fehérbotnál jobb műszaki megoldás nem született, legfeljebb a hosszú fehérbot. De a terepismeret birtokában is egyre nehezebb a jövés-menés a nagy zaj, az elszaporodott oszlopok, akadályok és egyéb rendetlenség miatt.

Országos perspektíva és sok évtizedes tapasztalat fémjelezte Gerdelics Ferenc hozzászólását. Ő már olyan elképzeléseket is említett, amelyekhez valaha remények fűződtek, de a gyakorlatban mégsem váltak be, mint például a fénySOROMPÓ hangjelzéses kiegészítése. A következő tanulságot vontam le: tekintve, hogy a környezetünket szinte egyáltalán nem tudjuk befolyásolni, a saját közlekedési technikánk fejlesztésére kell összpontosítani.

A Közúti Igazgatóság képviselőjében megjelent közlekedéstechnikai szakember maximális együttműködési készségének adott hangot, de azt kérte, kívánságainkat pontosan és konkrétan fogalmazzuk meg és ne olyan általános

dolgokról beszéljünk, mint a járdán parkoló autók, stb., hiszen ez minden járókelő bosszúsága, hanem kimondottan a vakokat érintő kérdésekről.

A járdahibák és egyéb rendetlenségek ügyét a Városgondnokság képviselője vállalta, de elkerülhetetlen módon hozzászólásában kulcsfontosságot kapott a pénzhiány kérdése.

Az értekezleten jelen lévő elnökségi tagok és az érdeklődők a legtöbb kérdést a helyi és a távolsági buszjáratok üzemeltetőjéhez intézték. Szóba került a megálló hangosbemondása, hogyan lehetne tudni, milyen busz érkezett a megállóba, elkerülhető lenne-e a kettős megálló okozta nehézség, stb. Igéretet kaptunk arra, hogy a buszvezetők továbbképzésének témái közé felveszik a vakok ügyeit is, illetve még arra is sor kerülhet, hogy valamelyikünk személyesen megjelenjék egy ilyen előadáson és így fokozza az elmondottak hatását.

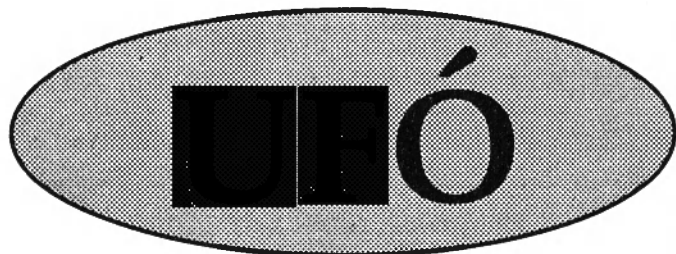
A kibontakozó általános vitában tovább tisztázódtak az álláspontok, és dr. Szigeti György titkár határozott ügyekben határozott ígéretet kért az illetékektől, hogy ne csak egy beszélgetés emlékével távozzunk, hanem legyen az

összejövételnek kézzel fogható eredménye, ha mégoly szerény is. Most hát megalapozott reményünk van arra, hogy kis utcácskáinkat rendbe teszik, és ez év során (talán) egy csomópont lámparendszerét kiegészítik hangjelzéssel. Nem tudtuk azonban kijelölni „a vakok áramlásának fő irányát”, mivel szerintünk ez Pécsett nem lehetséges.

A KBT és a sajtó képviselője nem tudott eleget tenni meghívásunknak, de a két- és félórás értekezlet után Elekesné Horváth Márta rehabilitációs osztályvezető a megbeszélést hasznosnak, a résztvevőket igen aktívnak ítélte.

37

Dr. Hentesi Böllér és team-je feszült érdeklődéssel figyeli a műtőasztalon fekvő metálzöldben foszforeszkáló lényt. Bár az altatógép (II. Ramses korabeli eredeti példány) most még a megszokottnál is erősebben dübörög, tisztán hallani az ismeretlen, szaggatott - boschkürtszerű - lélegzetvételt. Ebben a pillanatban a vészcsengő (bethlehemi birkakolomp) hirtelen megkondul:

- Oxigén ! — A lény légzése leállt !
- Professzor úr ! — Nem szívja be az oxigént ! — Mit tegyek ?!
- Mit tudom én ! Kapcsolja rá a poroltót, a gázpalackot, vagy a Trabantja kipufogóját!
- Gyerekek sikerült! Lélegzik!
- Uram Isten, ez már úgy szívja a „Trabi-spray”-t, mint aszályos föld az állami dotációt!
- Uraim a politizálás befejezve! Szikét! (őstörténeti eredetű, korai kőkor-

szaki pattintott szerszám). Nővérke, diktálok:

— A mai napon 16 óra 23 perckor a rendőrjárőr földi emberhez hasonló, de attól lényegesen eltérő lényt fedezett fel Budapest belvárosában. Az ismeretlen nem mutatott emberre jellemző életfunkciókat, és különösen ólompigmentszerű kültakarója keltette alapos gyanúját annak, hogy esetleg UFO lehetett. A lény sem befogása, sem beszállítása során nem tanúsított ellenállást, nyugodtan viselkedett, de egy óvatlan pillanatban a mentőautó (római-kori harciszekér Benz kísérleti motorjával) akkumulátorából kiitta a savat. Osztályunkra érkezése során erősen korrodálódott a testével érintkező hordágy (II. pun háború) és most íme, ez a műtőasztal is! (eredeti kora-középkori kőpad, a'la inkvizíció).

Magassága 175 cm, súlya 95 kg, testének fajsúlya 2,85 kg/liter. Jellemző színe az ezüstszürke, a fényt és a szénmonoxidot teste teljes felületén elnyeli. Az emberi szemekkel rokonítható düllésvényei látásra alkalmatlanok, csak a gépkocsik vészvillogó jelzéseit ismétlik folyamatosan. Emberi értelemben

38

vett beszédre képtelen. Ezen állításomat bizonyítja, hogy - bár érzéstelenítés nélkül metéltem - eddig még egyetlen káromkodást sem hallatott!

Feltárás utáni regisztrátumok:

— Tüdőhöz hasonlító szerv 98 %-os szénmonoxid és 2 %-os kénhidrogén telítettséggel, alatta megközelítően gyomor formájú, ólomfalú kénsavtartály; - az emberre jellemző szívtájéktól kissé balra tufaszerű, dolomit és mészkő ereszű lassan pulzáló szerv. Működése az emberi szív működésével nagyjából egyező, de nem vért, hanem 98-as oktánszámú benzint cirkuláltat;

— Csecsemő méretű máj-alakú szerve erősen zsugorodott, szövetnedve 96 %-os tisztaszesz;

— Teljesen emberi formájú veséit erősen nitrát és klór tartalmú folyadék tölti ki, belekre emlékeztető csőhálózatában az utóbbi napokban nem igen fordult

meg emészténivaló. — Hölgyeim és Uram! A külső jegyek és a feltárás eredménye alapján én, dr. Hentesi Böllér sebészprofesszor bizton állítom, hogy UFO-t találtunk. Közölhetik a világsajtóval.

...— Kedves nézőink, itt a Magyar Televízió 35. csatornája. Az előbb röpítette világgá a hírt az elektronikus sajtó, hogy fővárosunkban UFO-t találtak. Közlésünket máris helyesbítenünk kell, ugyanis itt ül a stúdióban Sktrmzch Aranka, aki felismerte a képernyőn bemutatott lényt! De most mondja el ő maga, hogy kit is ismert fel tulajdonképpen?

— Felismertem a vőlegényemet, akivel azt beszéltek meg, hogy ötkor találkozzunk szokott helyünkön a belvárosban. Én délután ötre gondoltam a randevút, de ez a szerencsétlen hajnali ötre ment oda! Most azután szépen néz ki mondhatom! Remélem, a kedves mamája nem engem fog hibáztatni, hogy az a félnótás fia egész nap állta a járművek szennyét és szívta a belváros „levegőjét”!

HIRDETÉSEK

Megismerkednék 20-25 év körüli gyengénlátó hölgygel, esetleg házasság céljából. Címem: Pál Vendel, Drégelypalánk, Bem utca 14. Irányítószám: 2646

22 éves, kicsit még látó lány megismerkedne korban hozzáillő vak, vagy gyengénlátó fiatal emberrel. Válaszokat „Orgona” jeligére a szerkesztőségbe kér.

Középkorú, kellemes megjelenésű, irodalmat, zenét és természetet kedvelő hölgy megismerkedne hasonló érdeklődésű férfiúval. Leveleket "Korallvirág" jeligére a szerkesztőségbe kér.

Eladó egy jó állapotban lévő Tandem-kerékpár. Érdeklődni lehet az esti órákban az alábbi telefonon: 1-530-617

55 éves elvált vak férfi megismerkedne korban hozzáillő látásérült nővel élettársi, vagy házassági kapcsolatteremtés céljából. Leveleket "Magányos tölgy" jeligére a szerkesztőségbe vár.

Eladó egy TESLA márkájú 4 sávú mono-sztereo magnetofon, orsókkal együtt. Irányár: 3000 Ft. Érdeklődni lehet Barna Sándornál, 1156 Budapest, Páskomliget 60. I/7. Telefon: 1-645-581

Eladó egy jó állapotban lévő Picht-írógép. Érdeklődni lehet du. 5 óra után a 2-775-593 sz. telefonon, Kovács Ferencnél.

27 éves, 165 cm magas, érettségizett, intelligens, káros szenvedélyektől mentes, művészetet kedvelő, zenét aktívan művelő önálló budapesti lakással rendelkező vak fiatalember vagyok. Megismerkednék korban hozzámillő (kb. 17-30 éves) leánnyal, vagy elvált asszonnyal. Leveleket sík, vagy Braille-írásban a szerkesztőségbe kérem „Muzsika” jeligére.

Vennék egy jó állapotban lévő MIKROVOX beszéd szintetizátort. Telefonon az esti órákban érhetnek el az alábbi számon: 1-131-127 Fehér. Esetlegesen leveleket a szerkesztőség címére szíveskedjenek küldeni.

Eladó egy SHARP RT 150-es típusú, egy kazettás magnetofon-deck. Irányár: 7000 Ft. Érdeklődni lehet naponta 7-15 óráig (munkanapokon) a 1-402-150 sz. telefonon, Kövesdinénél.

Készült a FÖSZINFÖRM sokszorosítójában 1600 pld.-ban
Felelős vezető: Bertalan István

☎ 1-338-306

Proxero az ön partnere !

Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

Budapest, 1052 V. Fehérhajú u. 2. Telefon: 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

**Gazdálkodó
szervezeteknek ajánljuk:**

*Titkár céginformációs és levelező
rendszer*

- Céginformáció, partner nyilvántartás
- Levelezés 6 nyelven
- Iktatás
- Határidő nyilvántartás

Pénzügyi kintlevőségek rendszere

- Akkreditívek
- Benyújtások, befolyások
- Széleskörű lekérdezési lehetőség

**Külkereskedelmi
tevékenységet
folytatóknak ajánljuk:**

Külpiaci információrendszer

- Szöveges és számszerű külpiaci információk
- Relációnkénti elemzések
- Egyedi adatstruktúra felépítések

Komplex külkereskedelmi rendszer

Export modul

- Ajánlatok, engedélyek kötések, lebonyolítás
- VÁM 91
- Ügylet követés
- Teljeskörű gépi olmányolás

Oktatás

- Alapfokú számítástechnikai ismeretek
- PC számítógép kezelő képzés

**Rendszereink egymással
kapcsolhatók, modulonként is
megvásárolhatók.**